

Udskriftsdato: 23. december 2025

KEN nr 9791 af 11/12/2013 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 13-70-00475

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 13-70-00475

Pressenævnets kendelse i sag nr. 13-70-00475

Resumé

Pressenævnet giver Ekstra Bladet alvorlig kritik for kampagne om gidselsag. Ekstra Bladet bragte blandt andet meget private og personlige oplysninger om den kaptajn, der blev holdt som gidsel i Somalia i over to år sammen med sin besætning. Derudover bragte Ekstra Bladet mange fotos af kaptajnen optaget under fangenskabet.

Pressenævnet finder, at Ekstra Bladet burde have gjort klart opmærksom på, at kaptajnen ikke kunne udtale sig frit under et telefoninterview. Nævnet finder også, at Ekstra Bladet kunne have skrevet om sagen uden at fortælle de meget personlige og private ting om kaptajnen. Nævnet finder derudover, at de mange følsomme personlige oplysninger og billeder af kaptajnen kun burde være bragt, hvis han havde givet sit samtykke, efter at fangenskabet var ophørt og hans situation ”normaliseret”.

Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

Om klagen generelt

Klagen angår, om Ekstra Bladet har tilsidesat god presseskik ved sin omtale – med Ekstra Bladets egne ord kampagne – vedrørende gidseltagningen ud for Somalias kyst af seks søfolk, heriblandt [Klager].

Gidseltagningen varede i 838 dage, hvor gidslerne blev holdt fangne i Somalia, og ophørte først efter betalingen af en løsesum.

Pressenævnet finder, at kapringen af M/S Leopard og dens besætning i Somalia og frigivelsen af gidslerne har en klar og meget væsentlig samfundsmæssig interesse, der kan begrunde omtalen af gidselsagen, både under gidseltagningen og efterfølgende, da gidslerne var blevet frigivet. Nævnet finder i den forbindelse, at såvel hensynet til ytringsfriheden som hensynet til gidslerne må have en særlig stor vægt ved omtale af sagen.

Ved afvejningen af på den ene side de væsentlige hensyn til den offentlige interesse, der var forbundet med sagen, og på den anden side hensynet til [Klager]s person, må det bl.a. indgå, om hensynet til den enkelte – og den krænkelse denne måtte blive udsat for – må vige for det overordnede formål at sikre gidslernes frigivelse. Ved denne vurdering påhviler det efter nævnets opfattelse massemediet at godtgøre, at omtalen i den skete form vil kunne medvirke til, at gidseltagningen bringes til ophør.

Sådan som sagen er oplyst for Pressenævnet, har nævnet ikke mulighed for at vurdere, om Ekstra Bladets omtale og adfærd har gavnet frigivelsen, eller om omtalen har skadet [Klager], herunder har medført en forlængelse af gidseltagningen. Ekstra Bladet har således ikke godtgjort, at kampagnen har medvirket til at bringe gidseltagningen til ophør eller har fremskyndet frigivelsen. Vurderingen af Ekstra Bladets omtale og adfærd må ske i lyset heraf.

Indledende bemærkninger

Pressenævnet bemærker indledningsvis, at spørgsmål om, hvorvidt forhold er injurierende, eller hvorvidt straffelovens § 264d er overtrådt, henhører under domstolene og falder uden for nævnets kompetence. Disse forhold behandles derfor ikke.

Pressenævnet bemærker herudover, at [Person A] ikke har indgivet klage til Pressenævnet i forbindelse med Ekstra Bladets kampagne, artikler m.v. Nævnet behandler derfor alene den klage, der er indgivet af [Klager] i relation til ham, uanset at [Person A] ses nævnt i store dele af den påklagede kampagne/de påklagede artikler m.v. Der henvises i den forbindelse til Pressenævnets formalitetskendelse i sagen af 24. september 2013. Dette gør sig også gældende i relation til de fire øvrige gidsler, i det omfang disse er nævnt i det påklagede materiale.

Pressenævnet bemærker endvidere, at de vejledende regler for god presseskik blev justeret den 22. maj 2013. Da det, der er klaget over – artikler, kampagne og bannere – er fra før den 22. maj 2013, behandles sagen ud fra de vejledende regler for god presseskik, sådan som reglerne var udformet før den 22. maj 2013.

Pressenævnet bemærker samtidig, at det følger af princippet om mediernes redigeringsfrihed, at en redaktør har ret til at forestå redigeringen af artikler m.v., herunder som udgangspunkt beslutte, hvad redaktøren vil bringe i sit medie.

Om de enkelte klagepunkter

Korrekte meddelelser

De presseetiske regler

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er massemediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives, er korrekte. Kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt. Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende. Det følger af punkterne A.1 – A.3.

Pressenævnets vurdering

Korrekt information

Parterne har overfor Pressenævnet afgivet modstridende oplysninger om, hvorvidt [Person D] interviewede klager i slutningen af december 2012. På grund af de begrænsede muligheder for at føre bevis for Pressenævnet, har nævnet ikke mulighed for at afgøre, hvorvidt det er korrekt eller ikke korrekt, at [Person D] interviewede klager, som angivet i Ekstra Bladets artikel *"JEG DØR HER – JEG KAN IKKE MERE"* den 6. januar 2013 på siderne 4-5 og som gengivet i artiklen *"JEG FIK DEM TIL AT SNAKKE SAMMEN IGEN"* i Ekstra Bladet den 1. maj 2013 på siderne 8-9 samt til dels som gengivet i artiklen *"DE GLEMTE GIDSLER"* i Ekstra Bladet den 10. maj 2013 på siderne 24-25.

Pressenævnet lægger imidlertid til grund, sådan som sagen er oplyst for nævnet, at klager telefonisk på et ikke nærmere oplyst tidspunkt forud for artiklen den 6. januar 2013 af en journalist blev udspurgt om gidslernes tilstand og forholdene for gidslerne i lejren, og at dette fandt

sted, mens [Klager] blev holdt som gidsel i Somalia, og havde været det i knapt to år, og at denne telefonsamtale/dette interview dannede baggrunden for artiklen i Ekstra Bladet den 6. januar 2013.

Pressenævnet finder, at gengivelsen af forholdene i artiklen for så vidt angår [Klager]s forhold i gidsellejren, først og fremmest er baseret på telefonsamtalen med [Klager].

Nævnet finder videre, at Ekstra Bladet, hverken i artiklen den 6. januar 2013 eller i de efterfølgende artikler, der henviser til det omhandlede interview, på tydelig vis har angivet under hvilke forhold, telefonsamtalen fandt sted, og særligt, hvilken betydning dette eventuelt kunne have for indholdet af de bragte oplysninger fra [Klager]. Nævnet lægger i den forbindelse vægt på, at udtalelserne fra klager i artiklen den 6. januar 2013 gengives som faktum efter en underrubrik med følgende indhold: ” – *Vi har det ad helvede til, vi er alle sammen syge, siger [Klager]*”, og at den del af artiklen, der citerede [Klager], startede med at gengive følgende citat fra [Klager], da han blev spurgt, om han snakkede af egen fri vilje: ”Jo, jeg snakker frivilligt”, uden at læseren samtidig gøres opmærksom på, at dette citat ikke nødvendigvis var udtryk for et korrekt svar fra [Klager], henset til at han på tidspunktet for sin udtalelse var fanget som gidsel og havde været det i knapt to år og ikke vidste, om eller hvornår han ville blive frigivet.

Herudover blev interviewet med [Klager] den 6. januar 2013 bragt i sammenhæng med artiklen ”*[PERSON A] SKAL INDLÆGGES*”, hvor den angivne journalist blandt andet oplyser ”- Jeg gav mine malariapiller til ham [...]”, hvilket indikerer, at journalisten havde været i umiddelbar forbindelse med gidslet [Person A], der i artiklen ses interviewet umiddelbart efter [Klager], hvilket ikke var korrekt.

Det forhold, at der samtidig i forhold til artiklen den 6. januar 2013 i en lille faktaboks øverst på modsatte side af de refererede citater fra [Klager] blev oplyst, at journalisten ikke fysisk så gidslerne under interviewet, eller at bladet i en lederartikel samme dag på side 7 kommenterede de omhandlede telefonsamtaler med blandt andet følgende sætninger: ”For naturligvis har piraterne også en interesse i at udstille [Klager] og [Person A]s pinsler. Men pinslerne er jo ikke noget, der bliver opfundet til lejligheden. Livet som gidsel er et helvede, og hvis offentligheden glemmer det, ender det med, at [Klager] og [Person A] dør”, ændrer ikke herved.

Pressenævnet finder på denne baggrund, at Ekstra Bladet ikke i tilstrækkelig grad har informeret sine læsere korrekt om de vilkår, der var gældende for [Klager] i forbindelse med de bragte citater.

Kritik over for nyhedskilderne

Klager har anført, at Ekstra Bladet ikke på tilstrækkelig vis har godtgjort, at avisen har udøvet fornøden kildekritik i forbindelse med brugen af de to freelancejournalister med somalisk baggrund.

Sådan som sagen er oplyst for Pressenævnet, kan nævnet ikke tage stilling til, om Ekstra Bladet har udvist tilstrækkelig kildekritik over for de to omhandlede freelancejournalister. Nævnet kan heller ikke tage stilling til, hvorvidt det forhold, at en journalist opsøger piraterne og deres gidsler og foretager de omhandlede interviews, har skadet [Klager], herunder medført en forlængelse af gidselperioden eller lignende.

Pressenævnet finder herefter ikke grundlag for at udtale kritik af Ekstra Bladet vedrørende dette forhold.

Forelæggelse

[Klager] har klaget over Ekstra Bladets manglende forelæggelse af oplysninger for ham efter frigivelsen af gidslerne.

[Klager] blev frigivet den 30. april 2013 efter mere end to års fangenskab.

Ekstra Bladet fortsatte sin kampagne og bragte herefter en række artikler fra den 1. maj 2013 og frem til i hvert fald den 19. maj 2013 om gidseltagningen af bl.a. klager, hvor klagers forhold eller billeder af klager fremgik.

Ekstra Bladet oplyser, at avisen gentagne gange forsøgte at forelægge de oplysninger, der efter den 30. april 2013 blev bragt i Ekstra Bladet, for [Klager] efter dennes frigivelse.

Det fremgår umiddelbart af Ekstra Bladets udaterede oversigt over forsøg på at komme i kontakt med [Klager], at Ekstra Bladet først den 22. maj 2013 gjorde [Klager] personligt opmærksom på, at de ønskede at tale med ham, og at udenrigsministeriet allerede den 7. maj 2013 udsendte en meddelelse på vegne af gidslerne om, at søfolkene bad om ro og fred, hvilken meddelelse Ekstra Bladet ses at have refereret i en artikel på ekstrabladet.dk den 7. maj 2013.

Pressenævnet finder, at der i de omhandlede artikler i perioden efter klagers frigivelse og frem til i hvert fald den 19. maj 2013 var tale om en række oplysninger i artiklerne i Ekstra Bladet omkring gidselsagen, som kunne være krænkende eller virke agtelsesforringende for [Klager]. Disse oplysninger burde derfor have været efterprøvet ved at forelægge dem for [Klager] efter dennes frigivelse, og inden artiklerne med de tilhørende billeder blev bragt. Nævnet finder i den forbindelse, at der ikke er noget i artiklerne, herunder kapitlerne omkring gidselsagens forløb, der ikke kunne have afventet forelæggelsen for [Klager].

Pressenævnet finder derved, at Ekstra Bladet ikke har efterprøvet oplysningerne i tilstrækkelig grad.

Det forhold, at Ekstra Bladet i øvrigt har forsøgt at kontakte [Klager] via dennes mor, søster eller en tidligere barndomsveninde, ændrer ikke herved. Ekstra Bladet har således ikke – henset til den e-mail Ekstra Bladet havde modtaget fra bl.a. klagers ægtefælle den 7. juni 2012 – sikret sig, at de fornævnte personer kunne repræsentere klager eller på anden måde kunne træde i stedet for en direkte kontakt til klager. Grundlaget for de omhandlede artikler var af en så speciel og særlig alvorlig karakter, at Ekstra Bladet burde have afventet at forelæggelse kunne ske for [Klager] selv eller dennes eventuelle repræsentant, når [Klager]s forhold havde ”normaliseret sig” efter frigivelsen.

Ligeledes ændrer det forhold, at Ekstra Bladet efterfølgende har tilbudt [Klager] at komme til orde i et nyt interview, ikke herved.

Adfærd i strid med god presseskik

De presseetiske regler

Det følger videre af de vejledende regler for god presseskik, at meddelelser, der kan krænke privatlivets fred, skal undgås, medmindre klar almen interesse kræver offentlig omtale. Det enkelte menneske har krav på beskyttelse af sin personlige anseelse. Selvmord eller selvmordsforsøg bør ikke omtales, medmindre klar almen interesse kræver eller begrundes offentlig omtale, og i så fald bør omtalen være så skånsom som mulig. Ofre for forbrydelser eller ulykker skal vises det størst mulige hensyn. Det samme gælder vidner og pårørende til de implicerede. Ved indsamling

og formidling af billedmateriale, skal der vises hensynsfuldhed og takt. Andres tillid må ikke misbruges. Der bør vises særligt hensyn over for personer som ikke kan ventes at være klar over virkningerne af deres udtalelser. Andres følelser, uvidenhed eller svigtende herredømme bør ikke misbruges. Det følger af punkterne B.1 – B.3 og B. 5.

Pressenævnets vurdering

Omtale af selvmordsovervejelser

Klager har klaget over Ekstra Bladets omtale af en anden persons selvmordsovervejelser (Ekstra Bladets artikel den 6. januar 2013 på side 5), mens klager og hans besætning blev holdt som gidsler i lejren i Somalia. Denne person ses ikke at have klaget til Pressenævnet.

Nævnet behandler herefter ikke klagen over dette punkt.

Det forhold, at oplysningen er bragt i forlængelse af private oplysninger om klager, ændrer ikke herved.

Krænkelse af privatlivets fred og hensynet til ofre for forbrydelser

Som nævnt ovenfor finder Pressenævnet, at kapringen af M/S Leopard og dens besætning i Somalia og frigivelsen af gidslerne havde en klar almen samfundsmæssig interesse, der kunne begrunde omtalen af gidselsagen, både mens kapringen fandt sted, og efterfølgende, da gidslerne var blevet frigivet. Nævnet finder i den forbindelse, at såvel hensynet til ytringsfriheden som hensynet til gidslerne må have en særlig stor vægt ved omtale af sagen.

Ekstra Bladet har fra 1. juli 2012 og frem til i hvert fald den 19. maj 2013 løbende – og i perioder dagligt – omtalt gidselstagningen af bl.a. klager, og har løbende gengivet billeder i den trykte udgave, herunder billeder af klager, mens denne var tilfangetaget. I den forbindelse har Ekstra Bladet flere gange gengivet meget personlige oplysninger omkring [Klager]s ophold som gidsel i lejren i Somalia, herunder blandt andet oplysninger om vold og tortur mod ham og hans psykiske og fysiske helbredstilstand. Herudover har mange af artiklerne under kampagnen drejet sig om rederiet Shipcraft, der ejede skibet M/S Leopard, og rederiets ageren i forbindelse med gidseltagningen.

Nævnet finder, at omtalen af sagen kunne være sket uden at gengive de meget personlige og private forhold omkring [Klager]. Herudover finder nævnet, at brugen af de mange billeder af [Klager] i den trykte udgave ikke var nødvendig for at bringe omtalen af gidselsagen. Gengivelsen af oplysningerne og de mange bragte billeder af [Klager], i en situation, hvor der ikke var givet et gyldigt samtykke hertil af [Klager], og hvor [Klager] var gidsel, findes derfor ikke berettiget. Det bemærkes herved, at Ekstra Bladet som nævnt ikke har godtgjort, at kampagnen har medvirket positivt til gidslernes frigivelse.

For så vidt angår de bragte billeder, der indgår i klagen, skal nævnet bemærke, at der dels er tale om stærkt visuelle og meget private billeder af klager under hans fangenskab, dels er tale om mange mindre (ens) billeder af klager også taget under fangenskabet. Sidstnævnte billeder blev stort set dagligt igennem hele den mere end 10 måneder lange kampagne bragt på forsiden af den trykte udgave af Ekstra Bladet. Pressenævnet finder, at disse billeder er en sådan karakter, at de ikke burde være bragt i det meget voldsomme omfang. Dette gælder uanset, at billederne, efter det af Ekstra Bladet oplyste, i forvejen var offentliggjort.

Nævnet skal videre bemærke, at et gyldigt samtykke til offentlig gengivelse af de meget følsomme personlige oplysninger og af billederne ikke kunne gives under fangenskabets. Dette gælder selvom [Klager] måtte have givet sit samtykke i forbindelse med interviews. Kun hvis samtykket efterfølgende – da fangenskabets var ophørt og gidslets situation var blevet ”normaliseret” – utvivlsomt var blevet bekræftet, ville det være gyldigt.

Nævnet finder således, at omtalen af gidselsagen ud fra de meget følsomme personlige oplysninger om klager og de mange viste billeder af klager, samt det banner, som Ekstra Bladet hængte op på Rådhuspladsen, på tidspunkter hvor klager stadig blev holdt som gidsel, ikke burde være sket. Pressenævnet vurderer, at der er tale om en meget eksponerende – og unødvendig – omtale af særdeles indgribende forhold for klager og sammenholder med at et gyldigt samtykke ikke kunne indhentes fra [Klager].

Nævnet finder herudover, at omtalen af gidselsagen efter at klager var blevet frigivet, ud fra de meget følsomme personlige oplysninger om klager og de viste billeder af klager, samt det banner, som Ekstra Bladet hængte op på Rådhuspladsen dagen efter, at klager var blevet frigivet, alene burde være sket, hvis [Klager] havde meddelt sit samtykke hertil. Der var også på dette tidspunkt tale om en meget eksponerende – og unødvendig – omtale af særdeles indgribende forhold for klager. Nævnet lægger også vægt på, at omtalen for en dels vedkommende skete på et tidspunkt, hvor Ekstra Bladet, efter det oplyste, via Udenrigsministeriets meddelelse den 7. maj 2013 var blevet gjort bekendt med, at de frigivne gidsler, herunder klager, anmodede om ro og fred.

Pressenævnet finder derved, at Ekstra Bladet ikke har beskyttet [Klager]s personlige anseelse i tilstrækkelig grad og har udvist manglende hensynsfuldhed og takt over for [Klager] i forbindelse med kampagnen og dens artikler, billeder og bannere.

Pressenævnet finder på denne baggrund, sådan som sagen er oplyst for nævnet, at Ekstra Bladet, såvel i den trykte udgave som på ekstrabladet.dk, ikke har sikret sig, så langt det var muligt, at alle de bragte meddelelser, der hidrørte fra [Klager] var retvisende, jf. de vejledende regler for god presseskik, punkterne A.1 og A.3, jf. ovenfor, ligesom Ekstra Bladet, såvel i den trykte udgave som på ekstrabladet.dk og på de to outdoorbannere, ikke findes at have udvist en adfærd over for [Klager] i overensstemmelse med god presseskik, jf. de vejledende regler for god presseskik, punkterne B.1, B.3 og B.5, jf. ovenfor.

Pressenævnet udtaler herefter *alvorlig kritik* af Ekstra Bladet. Det sker under hensyn til de ovennævnte forhold sammenholdt med sagens helt særlige karakter og den meget lange og meget synlige kampagne, som Ekstra Bladet førte i mere end 10 måneder. Her blev [Klager] gentagne gange omtalt samtidig med, at der i meget stort omfang blev bragt billeder af [Klager] i den trykte udgave, herunder næsten dagligt mindre billeder af [Klager] sammen med hans fornavn på forsiden. Tilsvarende skete på to store bannere, der blev hængt op i en uge hver på Rådhuspladsen midt i København.

I medfør af medieansvarslovens § 49 pålægger Pressenævnet herefter under hensyn til omfanget af omtalen den ansvarshavende redaktør af Ekstra Bladet og ekstrabladet.dk at offentliggøre følgende:

På forsiden:

[Skal sættes op som forsidehistorie; dvs. hele siden bortset fra højrespalten og en smal bund.

Der skal henvises til side 2 eller 4. X'et erstattes med det faktiske sidenummer. Overskrifterne, der henvises til, er overskrifter bragt på Ekstra Bladet under kampagnen.]

[Trompet – størrelsesmæssigt svarende til overskriften *Gidsler i 535 dage* som blev bragt på forsiden af Ekstra Bladet den 1. juli 2012]

Gidselsagen

[Rubrik – størrelsesmæssigt svarende til overskriften *Skal [Klager] og [Person A] Rådne op i Somalia* som blev bragt på forsiden af Ekstra Bladet den 1. juli 2012]

Alvorlig kritik af Ekstra Bladet

[underrubrik – størrelsesmæssigt svarende til overskriften *Gidsler i 535 dage* som blev bragt på forsiden af Ekstra Bladet den 1. juli 2012]

Se Pressenævnets kritik på side x

På ”spisesedlen”:

[Skal fylde mindst 2/3 del af spisesedlen]

[Rubrik]

Alvorlig kritik af Ekstra Bladet i gidselsagen

[Underrubrik]

Læs Pressenævnets afgørelse

Inde i avisen, på side 2 eller side 4. Teksten skal opsættes på samme måde som på side 4 i Ekstra Bladet den 6. januar 2013:

[Trompet]

Alvorlig kritik fra Pressenævnet i gidselsagen

[Rubrik]

Ekstra Bladet begik fejl

[Brødtekst]

Pressenævnet har givet Ekstra Bladet alvorlig kritik for en kampagne, som Ekstra Bladet førte gennem mere end ti måneder

Sagen drejede sig om seks søfolk, der blev taget som gidsler ud for Somalias kyst og holdt fanget i Somalia i over to år. En af dem var kaptajnen.

Gidslerne blev frigivet i maj. Derefter klagede kaptajnen over Ekstra Bladets dækning. Han føler både sin integritet og sit privatliv groft krænkede ved at blive udstillet på en ydmygende måde.

Ekstra Bladet bragte blandt andet en række fotos af gidslerne optaget under fangenskabet.

Ekstra Bladet bragte også et telefoninterview uden at gøre klart opmærksom på, at kaptajnen ikke kunne udtale sig frit, fordi han var gidsel og omgivet af bevæbnede vagter.

Nævnet udtaler i den forbindelse om god presseskik, at et gidsel ikke kan give et gyldigt samtykke til gengivelse af følsomme personlige oplysninger og billeder under fangenskab. Et samtykke vil kun være gyldigt, hvis det bekræftes efter, at fangenskab er ophørt og gidslets situation ”normaliseret”.

Da kaptajnen blev frigivet, fortsatte Ekstra Bladet med at skrive om kaptajnen uden at få hans samtykke, før artiklerne blev bragt.

Pressenævnet finder, at Ekstra Bladet kunne have skrevet om sagen uden at fortælle meget personlige og private ting om kaptajnen og uden næsten dagligt at bringe billeder af ham som gidsel og med hans navn på.

Pressenævnet finder det også unødvendigt og krænkende for kaptajnen at hænge store banner op på Københavns Rådhusplads med hans navn og foto.

Alt i alt har Ekstra Bladet ikke gjort tilstrækkelig for at beskytte den tilfangetagne kaptajn, ligesom Ekstra Bladet ikke har sikret sig, at alle oplysninger i forbindelse med kampagnen var rigtige.

Derfor udtaler Pressenævnet alvorlig kritik af Ekstra Bladet.

Hele kendelsen kan læses på www.pressenaevnet.dk”

På eb.dk i 7 dage

[I en firkant (ude til højre på computerversionen, lige under hovedhistorien på smartphonen)]

I firkanten skal der stå:

Alvorlig kritik i gidselsagen

- Læs Pressenævnets afgørelse her

Teksten skal linke til en tekst svarende til teksten på side to eller fire i avisen.

Desuden skal artiklerne i gidselsagen – i det omfang artiklerne stadig bringes på hjemmesiden – hvor kaptajnens navn er nævnt, i perioden 1. juli 2012 til 19. maj 2013, have påsat følgende tekst:

Alvorlig kritik i gidselsagen

- Læs Pressenævnets afgørelse her

Derudover skal der være et link til Pressenævnets kendelse.

Søfartens Ledere har på vegne af deres medlem, skibsfører [Klager], klaget over Ekstra Bladets artikel ”Piratleder: Træge forhandlinger” bragt den 12. juni 2012 og Ekstra Bladets kampagne i Ekstra Bladet og på ekstrabladet.dk fra den 1. juli 2012 til og med maj 2013, herunder artikler og to outdoorbannere fra henholdsvis den 1. juli 2012 og den 1. maj 2013, idet [Klager] finder, at god presseskik er tilsidesat.

For så vidt angår spørgsmålene om Pressenævnets kompetence, partsrepræsentationsforhold, klagens omfang og klagens rettidighed henvises til Pressenævnets kendelse af 24. september 2013 i sag nr. 13-70-00475/1, [Klager] mod Ekstra Bladet.

1 Sagsfremstilling

Gidseltagningens tidsmæssige start og afslutning

I januar 2011 blev skibsfører/kaptajn [Klager] sammen med [Person A] og fire andre besætningsmedlemmer fra fragtskibet M/S Leopard taget som gidsel i Somalia.

Den 30. april 2013 blev [Klager] og de øvrige fem gidsler frigivet efter at være holdt som gidsler i Somalia i mere end to år. [Klager] blev umiddelbart efter overdraget til de danske myndigheders varetægt.

Den påklagede kampagne/artikler m.v.

Den 12. juni 2012 bragte Ekstra Bladet på side 5 i den trykte udgave følgende artikel under rubrikken "Piratleder: Træge forhandlinger":

"Den norske freelancejournalist [Person B] var i torsdags i kontakt med lederen af de pirater, der holder de danske gidsler fanget.

- Han fortalte, at der endnu ikke findes enighed om løsesum.

- Der skulle være forhandlinger i gang, men det går trægt, siger [Person B]."

Den 1. juli 2012 startede Ekstra Bladet sin kampagne omkring den omhandlede gidseltagning. I den forbindelse bragte Ekstra Bladet og ekstrabladet.dk den dag flere artikler, herunder følgende lederartikel på side 2 i den trykte udgave under rubrikken "Skal [Klager] og [Person A] rådne op i Somalia?":

"I 535 DAGE har de to danske søfolk [Klager] og [Person A] været gidsler i Somalia. For ganske nylig var Ekstra Bladet i kontakt med dem, og de er nu så afkræftede og syge, at det kun er et spørgsmål om ganske kort tid, før de dør. Derfor skal de hjem nu - koste hvad det vil.

Piraterne forlanger 55 millioner kroner for at frigive [Klager] og [Person A]. Det er urimeligt mange penge, men er det mere rimeligt at lade [Klager] og [Person A] dø? 55 millioner kroner er i øvrigt nøjagtig det samme, som rederiets svenske bagmand [Person C] betalte for sin nye luksussummerbolig. Den blev købt efter, at [Klager] og [Person A] var blevet taget som gidsler.

DERFOR ER DET ikke urimeligt at beskyldte [Person C] for at tænke mere på sin egen luksus end på at få [Klager] og [Person A] hjem i live.

Principielt skal man naturligvis aldrig forhandle med pirater. De skal stoppes med magt. Det er myndighedernes opgave, og for min skyld kan man sende droner ind for at uskadeliggøre dem. Men først når [Klager] og [Person A] er købt fri.

Vi har for længst passeret det tidspunkt, hvor man kan tale om en rigtig eller forkert pris. Rederiet må betale den pris, piraterne forlanger. NU. Enhver tøven kan sidestilles med en dødsdom.

REDERIET SHIPCRAFT dækker sig bag en mur af tavshed i uskøn alliance med rederiforeningen og den danske stat. Argumentet er, at hvis ingen omtaler [Klager] og [Person A], er der større chancer for at få dem hjem.

Men hvis den formel var effektiv, hvorfor er [Klager] og [Person A] så de vesterlandske gidsler, der nu har siddet længe i fangenskab?

Det handler ene og alene om, at rederiet vil spare penge. De har både fået deres skib og våbenlasten, men søfolkene vil de ikke betale for.

Men jeg kan garantere, at hverken Shipcrafts svenske bagmand eller selskabets danske frontfigurer får en stille sommer på terrassen med et køligt glas hvidvin.

Fra i dag indleder vi en larmende kampagne, der hver eneste dag vil minde dem om [Klager] og [Person A]. Og vi stopper ikke, før de to stakkels søfolk er hjemme igen.

Vi vil ikke tie om en svensk mangemillionær, der lader sine søfolk rådne op i Somalia."

Artiklen blev ligeledes bragt på ekstrabladet.dk.

Herefter bragte Ekstra Bladet i perioden fra den 1. juli 2012 og frem til ultimo maj 2013 en lang række artikler og gengivelser af artikler m.v. både i den trykte udgave og på ekstrabladet.dk om gidseltagningen af blandt andre [Klager].

Derudover bragte Ekstra Bladet i den trykte udgave løbende gennem hele kampagnen frem til ultimo april 2013, hvor gidslerne blev frigivet, både på forsiden og i forbindelse med artikler inde i bladet rubrikken *"SKAL [KLAGER] OG [PERSON A] RÅDNE OP I SOMALIA?"*

I forlængelse af rubrikken anførte Ekstra Bladet samtidig ved angivelse af tal, hvor mange dage, blandt andre [Klager] havde været holdt som gidsel den dag. I forbindelse med teksten bragte Ekstra Bladet et mindre billede af [Klager] og [Person A]. Efter frigivelsen og frem til medio maj 2013 bragte Ekstra Bladet rubrikken *"GIDSLER I 838 DAGE"* i forbindelse med sine artikler om gidselsagen i den trykte udgave af avisen.

I forbindelse med teksten bragte Ekstra Bladet et mindre billede af [Klager] og [Person A].

Herudover bragte Ekstra Bladet under kampagnen og i hvert fald indtil den 19. maj 2013 adskillige forskellige billeder af [Klager] i den trykte udgave, herunder flere billeder og gengivelser af billeder af [Klager], mens han sad fanget som gidsel i fangelejren i Somalia.

Endvidere foranledigede Ekstra Bladet, at der i to forskellige perioder blev hængt et banner op på cirka 86 kvadratmeter ned over facaden på JP/Politikens Hus på Rådhuspladsen i København.

Teksten på bannerne var følgende:

Banner 1

"Ekstra Bladet kræver svar nu!

SKAL [KLAGER] OG [PERSON A] RÅDNE OP I SOMALIA?

GIDSLER I 536 DAGE"

På dette banner var der øverst et billede af [Klager] og [Person A]. Ekstra Bladet har oplyst, at dette banner har været anvendt i 7 dage fra den 1. juli 2012.

Banner 2

"Kære [Klager] og [Person A].

VELKOMMEN HJEM.

Kærlig hilsen EKSTRA BLADET"

Øverst på banneret sås et mindre billede af [Klager] og [Person A]. Ekstra Bladet har oplyst, at dette banner har været anvendt i 7 dage fra den 1. maj 2013.

I klagen fra Søfartens Ledere nævnes – udover artiklen fra den 12. juni 2012 og artiklen fra den 1. juli 2012 i forbindelse med Ekstra Bladets lancering af sin kampagne omkring gidselsagen – mere specifikt følgende artikler:

Den 6. januar 2013 bragte Ekstra Bladet på side 4 og 5 følgende artikel *"ALVORLIGT SYGE [PERSON A] FRA SOMALIA: 'JEG DØR HER - JEG KAN IKKE MERE'"* med underrubrikken *"- Vi har det ad helvede til, vi er alle sammen syge, siger [Klager]"*. Af artiklen fremgik følgende:

"- De er ikke mennesker længere, dem der sidder derude.

Så barsk er beskeden til Ekstra Bladet fra en somalisk læge, der for en måned siden tilså [Person A] og [Klager].

I ugerne op til jul har der floreret adskillige rygter i blandt andet rederibranchen og på Christiansborg om, at tilstanden hos [Person A] og [Klager] er meget kritisk. 1. juledag springer bomben, da lokale somaliske medier pludselig skriver, at [Klager] er død.

Uvisheden er en pine

[Klager]s familie fortæller, at de samme dag blev kontaktet af den danske ambassade i Chile med en besked om, at der meget vel kunne komme dårligt nyt om ham.

Ambassaden trak senere i land, men uvisheden hos [Klagers familie] og de andre gidslers familier har sat dybe ar. Lever deres kære - eller er nogen af de seks søfolk bukket under efter næsten to år i somaliske piraters vold? Ekstra Bladet hyrer på den baggrund den dansk-somaliske filminstruktør [Person D] til at skaffe et interview med [Person A] og [Klager]. [Person D] har et indgående kendskab til området omkring Mudug, hvor gidslerne sidder, og har gode forbindelser til lokale politikere og embedsfolk.

[Person A] er tynd og svag

Det er herigennem, at han kommer i kontakt med lægen, der i sidste måned blev kaldt ud til de danske og filippinske gidsler: - Piraterne havde tilkaldt ham, fordi [Person A] var blevet meget syg. Han har fået malaria. Lægen fortalte også, at gidslernes generelle tilstand er meget dårlig, og at specielt [Person A] er meget tynd og svag, siger [Person D].

Han får efter et par dages forarbejde hul igennem til de to danske gidsler midt ude i et af verdens farligste områder, hvor grupper af lokale klanledere, pirater og den islamiske terrorgruppe Al-Shabaab hænger.

Vi er alle sammen syge

[Person D] får besked på at køre ud i ørkenen uden for byen Galkayo, hvor han ikke kan spores af GPS. Med sig har han fire bevæbnede livvagter.

Herfra ringer han piraterne op og skaber forbindelse til Ekstra Bladet – og pludselig er [Klager] i røret.

- *Snakker du af egen fri vilje?*

- Jo, jeg snakker frivilligt.

- *Hvordan har I det?*

- Vi har det ad helvede til.

Der er gået så lang tid. Snart to år, siger han.

[Person A] kan ikke gå

- *Der går også rygter om, at [Person A] er rigtigt syg. Hvordan har han det?*

- Vi er alle sammen syge, og psykologisk har vi det svært, men [Person A] har det meget dårligt.

- Der var en læge her for en måned siden, som tog en blod- og urinprøve, og han har malaria. Han er meget syg. Hele hans krop ryster. Han har brug for at komme på hospitalet.

- Jeg ved ikke, hvor lang tid han kan fortsætte. Han kan ikke gå, og jeg må hjælpe ham med at komme på toilettet, siger [Klager] og gør opmærksom på, at piraterne vil have, at han nu skal tale engelsk.

Vi er blevet torteret

- *Og hvordan har du det, [Klager]?*

- Jeg har smerter over det hele. Vi har sovet på jorden i to år nu, og jeg har smerter i ryggen. Jeg har mavesår. Når jeg går på toilettet, er der blod i afføringen.

- Vi er også blevet slået og torteret, siger han.

Kaptajnen bryder sammen

Kaptajn [Klager] er i starten fattet, men den danskchilenske sømand bryder sammen, da han taler om sin familie: - Jeg vil godt sige til min mor, søster, kone og børn, at jeg elsker dem og savner dem meget, siger han.

- Og jeg har en besked til firmaet (Shipcraft, red.): Få os hjem. Vi er syge. Vi dør her, siger [Klager].

Han kommer også med en indtrængende bøn til den danske regering, da piraterne gør opmærksom på, Ekstra Bladet har et sidste spørgsmål.

- Jeg beder den danske regering og det danske folk om at hjælpe os til at få firmaet til at betale, så vi kan komme hjem, siger [Klager].

Jeg kan ikke mere

Få minutter efter bliver Ekstra Bladet ringet op af [Person A]. Han lyder meget diffus og siger på engelsk:

- Det er [Person A]. Jeg er gidsel i Somalia. Jeg dør her. Jeg taler, fordi jeg ikke kan mere.
- Jeg er så syg. Jeg kan ikke gå og skal have hjælp til at komme på toilettet. Det her er ikke et liv. Det er ikke et liv, siger han.

Det er bedre at dø

[Person A] bryder flere gange sammen i gråd. Han fortæller, at han har taget en meget drastisk beslutning om at stoppe med at spise, men at piraterne tvinger mad i ham.

- Det er meget bedre at dø ved egen hånd. Firmaet er ligeglade.

Ingen bekymrer sig om os.

- *Men [Person A], der er mange mennesker i Danmark, der tænker på jer?*

- Det tror jeg ikke på mere. Der er gået to år nu, siger [Person A], hvorefter piraterne i baggrunden gør opmærksom på, at samtalen er slut.”

På side 5 bragte avisen endvidere artiklen ”*DANSK-SOMALIEREN [PERSON D]: [Person A] skal indlægges*”, hvoraf følgende fremgik:

”[Person D] kom som 11-årig til Danmark som uledsaget flygtning på grund af borgerkrigen i Somalia og er opvokset på et asylcenter.

I dag er han dansk gift, har fire børn og arbejder som foredragsholder og filminstruktør, men selv om han er et mønstereksempel på vellykket integration, så har han ikke glemt sit fødeland.

31-årige [Person D] har blandt andet været med til at lave dokumentarfilmen ’Min fætter er pirat’, der handler om hans rejse tilbage til Somalia for at forhindre sin fætter i at blive pirat.

Og om hans søgen efter svar på, hvorfor pirateri er kommet så vidt på den egn, hvor han boede de første år af sit liv.

Processen har givet ham et unikt kendskab til Somalias pirater og piratmiljøet. Det var medvirkende til, at det lykkedes at vinde tilliden hos de pirater, der holder [Person A], [Klager] og de fire filippinere fanget, og få overtalte dem til, at Ekstra Bladet kunne interviewe dem.

[Person D] kom helt tæt på piratlederen, de lokale myndigheder og ikke mindst gidslerne, hvilket gjorde et stort indtryk.

Jeg vil gerne hjælpe

- Specielt [Person A]s situation berørte mig dybt. Han er meget syg, og jeg tror ikke, han kan klare meget mere, før han bukker under.

- Jeg gav mine malariapiller til ham, og piraterne har haft en lokal læge til at se på ham, men han har brug for at komme på sygehuset og få ordentlig lægehjælp, siger [Person D], der ikke er glad for det lys, somaliere bliver stillet i som følge af hele piratsituationen.

- Som dansk-somaliere ønsker jeg af hele mit hjerte, at denne forfærdelige situation bliver løst hurtigst muligt.

- Jeg er nu blevet fortrolig med piratlederen og har en direkte kontakt til ham, og hvis jeg på nogen måde kan være til hjælp for de danske myndigheder i forhold til at få dem hjem, så må de endelige kontakte mig, siger han.”

Ekstra Bladet bragte i højre side af side 5 endvidere følgende to faktabokse:

”SÅDAN GJORDE VI

Interviewet med [Person A] og [Klager] er kommet i stand med assistance fra dansksomalieren [Person D].

Ekstra Bladet har betalt [Person D] arbejds løn, udgifter til tolk, biler og livvagter.

Selve interviewet foregik over telefon. [Person D] befandt sig i en bil nogle kilometer fra [Person A], [Klager] og piraterne.

Herfra ringede han piraterne op med en telefonmødefunktion, så Ekstra Bladet kunne være på linjen samtidigt.

[Person D] så ikke fysisk gidslerne under interviewet, de blev overvåget af piraterne på deres tilholdssted. Piraterne kunne ikke høre spørgsmålene. Kun svarene, der i nogle minutter var på dansk, hvorefter de var på engelsk.”

og

”SÅDAN LEVER GIDSLERNE: Det er helvede på jord

Mad: Gidslerne får kun meget lidt mad og drikker kamelmælk og beskidt vand. De får en lille smule kød hver anden eller tredje dag, og derudover får de tørrede madvarer og lidt pasta.

Trusler: Et stort hold pirater, 40-60 mand, overvåger gidslerne i døgndrift. Piraterne er bl.a. bevæbnet med maskingeværer og panserværnsraketter, og de danske gidsler har tidligere fortalt, at de dagligt bliver truet på livet.

Omgivelser: De danske og filippinske gidsler bliver lige nu holdt fanget i ørken-området mellem Hobyo og Harardhere i Mudug-regionen i Somalia. Piraterne gemmer sig efter sigende sammen med de kostbare gidsler i en nedgravning som en beskyttelse mod angreb.

Klima: Det er p.t. vinter i Somalia. Der, hvor gidslerne holdes fanget, er der 38-40 grader om dagen og 15 grader om natten med hård blæst, så det føles koldt.

Sanitære forhold: Gidslerne forretter deres nødtørft i et hul i jorden, og det er ikke altid, piraterne vil lade dem gå af sides. Der er ikke noget vand at vaske sig med.

Sygdomme: [Klager]s mavesår er blusset op, og [Person A]s tilstand er kritisk, fordi han ud over at være helt afkræftet måske har fået malaria. Der er også risiko for sygdomme som gul feber, leverbetændelse, tyfus og diarre. Sygdomme, der kan være dødelige i kombination med gidslernes ringe forfatning efter to år i fangenskab.”

Til artiklerne blev der bragt et stort billede, der fyldte mere end halvdelen af de to sider og hen over siderne, af flere af gidslerne, mens de antageligt sidder i gidslelejren. [Klager] ses siddende forrest ved siden af [Person A]. [Klager] ser ud til at have en sonde eller lignende fra næsen. Under billedet var der følgende tekst:

”To års mareridt. På lørdag har [Person A] og [Klager] og de fire filippinske søfolk været to år i helvede i den somaliske ørken, hvor de konstant bevogtes af bevæbnede pirater.”

Derudover var der et mindre billede med følgende tekst:

”Jeg vil meget gerne hjælpe med at få gidslerne hjem, siger [Person D], der her er sammen med nogle af de vagter, som passede på filmholdet, da han i Somalia optog dokumentaren ”Min fætter er pirat”.”

Artiklerne blev delvist også bragt på ekstrabladet.dk.

Den 1. maj 2013 bragte Ekstra Bladet og ekstrabladet.dk flere artikler, herunder følgende på forsiden af den trykte udgave:

”VELKOMMEN HJEM [PERSON A] & [KLAGER]

Ekstra Bladets journalist forhandlede 88 dage med piraterne:

Sådan fik jeg dem fri

Familierne jubler

Shipcraft ekskluderet”

Den anførte tekst blev bragt hen over et billede af [Klager] og [Person A]. Billedet fyldte hele forsiden.

Ekstra Bladet bragte på side 4 og 5 artiklen *“ENDELIG FRI!”* med underrubrikken *”[PERSON A] OG [KLAGER] ER FRIGIVET: Efter 838 døgn i helvede blev alle gidslerne fra Leopard købt fri for 6,9 millioner dollar”*. Af artiklen fremgik følgende:

”Efter 838 dages fangenskab kom [Person A], [Klager] og deres fire filippinske kolleger tirsdag endelig ud af deres fangehelvede hos somaliske pirater.

Lidt over klokken 16 blev det bekræftet, at piraterne havde sat de seks gidsler af nær kystbyen Hobyo og trukket sig tilbage. I farvandet ventede den danske fregat Iver Huitfeldt med frømand om bord, som kort efter kunne samle de afkræftede søfolk op.

[Klager] måtte tælle penge

I det øjeblik sluttede den usædvanligt lange gidselaffære – 838 dage skulle der gå, før en aftale kom i stand med piraterne.

Det var i omegnen af 6,9 mio. dollar – godt 40 millioner kroner – der i sidste ende skulle til for at frikøbe de to danske og fire filippinske søfolk, som blev kapret og kidnappet fra våbenskibet MV Leopard 12. januar 2011.

Kaptajn [Klager], 46, måtte selv hjælpe med at tælle pengene op, inden han sammen med de øvrige gidsler blev fragtet i en konvoj mod kysten og derefter friheden.

Især for styrmand [Person A] kommer frigivelsen som en enorm lettelse.

Den 49-årige ærøbo er alvorligt syg og har i længere tid døjet med mavesmerter og -kramper på grund af en kost, der har været blottet for vitaminer og ordentlig næring.

I månedsvis har søfolkene levet af ris, kamelmælk og brød lavet på hvedemel og salt. Vandet, de har drukket, har været beskidt, men kogt et par gange.

[Person A]s tilstand var så slem, at han måtte have smertestillende medicin og ikke længere kunne gå på sine ben.

Han og resten af besætningen modtager nu lægehjælp, indtil de er friske nok til at blive fragtet videre til deres familier i henholdsvis Danmark, Chile og Filippinerne.

Shipcrafts direktør, [Person E], nægtede i går via Shipcrafts pressemedarbejder at udtale sig til Ekstra Bladet.

Heller ikke rederiets ejer, svenske [Person C], var til at få fat på.”

På side 5 bragte Ekstra Bladet artiklen *”[Person A] ringede hjem til forældrene”*.

Ekstra Bladet bragte på samme side artiklen *”[Klager]s mor: Nu er jeg lykkelig”*, hvorefter følgende fremgik:

”Det er ikke kun gidslerne, som har lidt under den lange tilfangetagelse. Ekstra Bladet talte i går med moderen til [Klager] umiddelbart efter, at [Person F] havde fået nyheden om, at hendes søn var kommet fri fra sit fangenskab.

- Tak, tak, tak... Endelig kommer jeg til at se min søn. Tilgiv mig for at være så rørt, jeg var syg, jeg lå i sengen, jeg havde en depression. Men nu er jeg lykkelig, jeg kommer til at se min søn. Jeg ved ikke, hvad jeg skal sige, jeg har ikke ord til at takke Gud, siger [Person F] fra Valparaiso i Chile.

[Klager] er dansk statsborger og har boet i landet i en årrække, men er nu flyttet tilbage til Valparaiso, hvor også hans kone, tre børn og søster bor.

Søsteren, der ligesom moderen hedder [Person G], er også lykkelig over dagens nyhed.

- Jeg har lige snakket med min mor. Min bror er fri. Jeg er så glad. Min mor ringede grædende til mig, og jeg blev helt vildt bekymret, men så sagde min mor 'din bror er fri'. Jeg er så glad. Jeg kommer til at se min bror igen, siger hun til Ekstra Bladets journalist i Chile."

På samme side bragte Ekstra Bladet endvidere artiklen "[PERSON A] OG [KLAGER]: Vi glæder os til at se familien". Følgende fremgik af artiklen:

"Det lykkedes Ekstra Bladet at få en kommentar fra gidslerne, kort før de blev frigivet.

- Jeg glæder mig til at se mit fædreland og mine forældre igen. Og så glæder jeg mig til at komme under lægebehandling, for jeg er meget syg, fortæller [Person A] over telefonen.

Han har gennem længere tid haft stærke smerter i maven og har også symptomer på fejlernæring efter den usle kost, som piraterne har ladet dem overleve på.

[Klager] har også døjet med forskellige sygdomme under fangenskabet, og den tidligere så kraftige kaptajn er kun en skygge af den mand, han var engang.

- Jeg glæder mig til at komme hjem. Jeg glæder mig til at se min familie, mine børn, min kone, min mor og min søster, siger han."

Til artiklerne blev der bragt to billeder af [Person A], herunder et med en anden person og et af [Person A]s forældre.

Samme dag bragte Ekstra Bladet på side 8 og 9 artiklen "*EKSTRA BLADETS JOURNALIST OM FORLØBET: Jeg blev brugt af begge parter, fordi de ikke stolede på hinanden. JEG FIK DEM TIL AT SNAKKE SAMMEN IGEN*". Af artiklen fremgik følgende:

"[Person D] sidder 29. december 2012 i en hvid Toyota Landcruiser og kigger ud over ørkenen i den piratbefængte somaliske delstat Galmudug. Klokken er 20 om aftenen, og den somaliske freelancejournalist ser ikke længere landskabet med de små træer og buske. Tankerne er taget på langfart til datteren i Danmark, efter han har interviewet en dødssyg [Person A] og som det sidste givet ham sine egne malariapiller.

- I Landcruiseren beslutter jeg mig for, at jeg må gøre alt, hvad der står i min magt for at få de mennesker fri. Både af medmenneskelighed og for at min datter ikke skal vokse op og høre, at en uskyldig dansker døde i hendes fars hjemland, fortæller han.

[Person D] arbejder for Ekstra Bladet og har interviewet gidslerne fra Leopard, fordi der i somaliske medier 24. december 2012 begynder at florere rygter om, at [Klager] er død. Fem dage og utallige møder med tidligere pirater, ældreråd, politikere og efterretningsfolk tager det, før [Person D] til sidst skaffer en direkte kontakt til piratgruppens ledere.

Piraterne ringer

- Piraterne ringer til mig og fortæller, at [Klager] er i live. Jeg siger, at jeg gerne vil lave et interview for at være sikker, men de siger i første omgang nej.

Nej betyder ikke umuligt. Gidseltagerne tjekker [Person D] og finder ud af, at han kommer fra marjateen-klanen, som er dominerende i naboregionen Puntland og blandt andet tæller flere notoriske pirater og krigsherrer.

- Klanen er min beskyttelse. Den giver mig et stærkt tilhørsforhold, som piraterne skal tage hensyn til og forholde sig til. Samtidig giver det mig en troværdighed, som gør, at de tør stole på mig og forhandle med mig, siger han.

Ekstra Bladet bringer interviewet søndag 6. januar 2013, og her opfordrer [Person D] de danske myndigheder og Shipcraft til at kontakte ham, så han kan hjælpe med forhandlingerne, som er kørt uhjælpeligt fast i en blanding af mistænksomhed og manglende tillid.

Han kommer hjem fra Somalia 12. januar, og da han ikke har hørt fra Shipcraft, skriver han igen til dem. Aftenen efter ringer rederiets forhandler til ham.

Forhandlingen med Shipcraft

- Shipcrafts forhandler tjekker mig. Han beder mig maile ham på deres forhandlingsmail og oplyse, hvornår Shipcraft sidst har været i kontakt med piraterne, og hvad piraternes seneste bud har været. Da jeg svarer dem korrekt, ved de, at jeg har kontakt til piraterne.

Forhandleren og Shipcraft har gennem lang tid forsøgt at få lov til at tale med gidslerne. Men det strander hver gang på det dårlige forhold til piraterne og deres forhandler.

- Samme aften skaffer jeg kontakt til fire af gidslerne og dagen efter til de sidste to, så danske læger kan få lov at tale med dem og vurdere deres helbredssituation. Det er også en prøve. Samarbejdet var stoppet der, hvis jeg ikke havde kunnet skaffe lægerne telefonisk kontakt til gidslerne. Det er jeg overbevist om, siger [Person D].

Før [Person D] kommer ind i forhandlingerne, begrænser kommunikationen sig til en snak én gang i oktober og igen 29. december samt noget e-mail-korrespondance.

- Jeg bliver brugt af begge parter, fordi de ikke stoler på hinanden. Jeg får dem til at snakke sammen igen og begynde at forhandle. Men jeg er ikke med, når de taler om penge.

De ringer til mig, når for eksempel piraterne siger, at nu må jeg forsøge at få Shipcraft til at bevæge sig opad på prisen, fordi de lige har bevæget sig nedad. Så ringer jeg for eksempel til Shipcrafts forhandler og siger, at de må bevæge sig opad også, for ellers vil der ikke ske noget.

Presser piraterne

Flere gange dagligt taler [Person D] med begge parter, og han bruger desuden sine kontakter i klanen og i lokalmiljøet til at lægge pres på piraterne.

- Jeg presser piraterne ved at sige, at Shipcraft ikke har nogen penge, og pengene kommer fra donorer. I kan ikke forvente at få mere. I må slå til snart.

Jeg har også sagt til deres leder, at han må rykke sig på forhandlingerne, for hvis nogle af gidslerne dør, så får vi ham efterlyst overalt, så han for altid vil være en jaget mand. Og så spørger jeg, om de ikke kan gå lidt mere ned, nu hvor Shipcraft er gået op.

[Person D]s flerstrengede strategi ser ud til at virke, for piraternes pris bevæger sig på kort tid ned fra et tocifret millionbeløb i dollar til at være et etcifret beløb. Som mægler følger [Person D] de svimlende beløb, men for ham selv er der kun lønnen fra Ekstra Bladet i det.”

På side 9 bragte Ekstra Bladet artiklen ”[PERSON D] Voksede op på et asylcenter”, hvoraf følgende fremgik:

”[Person D] kom som 12-årig til Danmark som uledsaget flygtning på grund af borgerkrigen i Somalia. Han er opvokset i Sandholmløjren og asylcenteret Avnstrup i Tølløse på Sjælland.

I dag er han dansk gift, har fire børn og arbejder som foredragsholder og filminstruktør, men selv om han er et mønstereksempel på vellykket integration, så har han ikke glemt sit fødeland.

Dokumentarfilm

31-årige [Person D] har blandt andet været med til at lave dokumentarfilmen ’Min fætter er pirat’, der handler om hans rejse tilbage til Somalia, hvor han forsøger at forhindre sin fætter i at blive pirat.

Og om hans søgen efter svar på, hvorfor pirateri er kommet så vidt på den egn, hvor han boede de første 12 år af sit liv.

Processen har givet ham et unikt kendskab til Somalias pirater og piratmiljøet. Det var medvirkende til, at det lykkedes at vinde tilliden hos de pirater, der holder [Person A], [Klager] og de fire filippinere fanget, og få overtalte dem til, at Ekstra Bladet kunne interviewe dem.

[Person D] gjorde det også muligt for de to danske kvinder [Person H] og [Person I] at rejse rundt i Somalias piratplagede regioner og samle materiale til deres bog 'Piratjagt – Kampen om menneskeliv og millioner'.

[Person D] kommer fra marjateen-klanen, som er dominerende i Puntland-regionen og blandt andet tæller flere notoriske pirater og krigsherrer. Klanens magt og status betyder ekstremt meget i de kaotiske regioner af Somalia, hvor centralmagten i Mogadishu ikke har særlig meget at skulle have sagt."

På samme side bragte Ekstra Bladet artiklen "*FORHANDLING MED PIRATER Den vestlige teknik duer ikke*". Af artiklen fremgik følgende:

"Freelance-journalist [Person D] kan i både bogstavelig og overført betydning nogle flere glosor i den somaliske gidsel-forhandlingsordbog end de professionelle forhandlere, som Shipcraft og forskellige myndigheder gennem de seneste to år har benyttet sig af for at få [Person A], [Klager] og de fire filippinere fri fra deres fangenskab.

Klan-kendskab, trusler, personlige forbindelser og ikke mindst en dyb forankring i den somaliske kultur og sprog har gjort det muligt for Ekstra Bladets udsendte at få succes, hvor de andre har fejlet i de forgangne år.

Hvide og ikke-hvide

[Person D] vurderer, at Shipcraft og forhandlerne ikke har fået gidslerne fri før, fordi de har benyttet sig af en vestlig forhandlingsteknik. Piraternes krav om løsesum er blevet mødt med et meget lavere bud, som man så gennem måneder og år har forhandlet op og ned med få hundred tusinde dollar ad gangen.

- I somalisk kultur bliver det opfattet som en svaghed at byde langt under et krav. Da sejlerfamilien i september 2011 blev købt fri for tre millioner dollar, kunne Shipcraft have fået sine folk fri for en lignende løsesum, hvis de var kommet med et lignende højt tilbud.

I piraternes univers, er en 'hvid' person flere penge værd end alle andre. Piraterne regnede kun [Person A] som hvid, hvor sejlerfamilien var hele syv hvide, fortæller han.

Shipcraft slog ikke til og missede flere gyldne øjeblikke, der skulle opstå i de følgende halvandet år, indtil [Person D] i januar 2013 valgte at træde ud af journalistens observerende rolle og tage sagen i egen hånd."

Til artiklen blev der bragt et stort billede hen over siderne. Billedet viste [Person D] og en anden person. Herudover var der en gengivelse af det forsidebillede fra Ekstra Bladet den 6. januar 2013, hvor [Klager] og [Person A] ses siddende i lejren.

Ekstra Bladet bragte samme dag på side 10 og 11 følgende lederartikel:

"*ENDELIG. ENDELIG. ENDELIG.* Efter 838 dage i helvede er [Person A] og [Klager] og deres fire filippinske kollegaer frie. Umiddelbart har man bare lyst til at råbe hurra, sige tillykke og udstøde et lettelsens suk. Men [Klager] og [Person A] og de fire filippinere fortjener meget mere end det. Ingen kan sætte sig ind i de rædsler, de har været igennem, og mærke den dybe følelse af svigt, de må have følt.

DE BLEV NEMLIG svigtet på det groveste af deres rederi i et kynisk magtspil, der kun handlede om at spare penge. Rederiet fik hurtigt både skib og våbenlast tilbage, og så var søfolkenes liv åbenbart ikke værd at bruge penge på. Nu er [Klager] og [Person A] og de fire filippinere endelig købt fri. Hvordan det er sket, dokumenterer vi her i Ekstra Bladet de kommende dage, men jeg kan godt afsløre så meget, at Shipcraft stadig var for nærige til at betale hele løsesummen.

PÅ EKSTRA BLADET reagerede vi i begyndelsen som resten af den danske presse. Vi tav – på myndighederne og rederiets opfordring.

Men da [Klager] og [Person A] havde været gidsler i mere end et halvt år, stod det os klart, at tavshed ikke ville bringe dem hjem til deres kære. Og fra 1. juli sidste år har vi hver eneste dag omtalt [Klager] og [Person A] både her i avisen og på nettet. Det er den længste kampagne i Ekstra Bladets historie.

Undervejs er vi forsøgt truet til tavshed, og vi er blevet beskyldt for at forlænge [Klager] og [Person A]s rædsler ved at omtale sagen.

MEN STØTTET AF [Klager]s familie og [Person A]s venner blev vi ved. En journalists pligt er at rapportere, når overgrebene finder sted – ikke at tie. I 838 dage har [Klager] og [Person A] og deres fire filippinske kollegaer været udsat for et umenneskeligt overgreb fra piraterne og er samtidigt blevet fatalt svigtet af de, der burde hjælpe dem.

Vi har derfor bare passet vores arbejde – det er mere, end myndighederne og rederiet kan sige.

Velkommen hjem, [Klager] og [Person A].”

Lederartiklen blev ligeledes bragt på ekstrabladet.dk.

Under lederartiklen bragte Ekstra Bladet rubrikken ”*DERFOR HOLDT VI IKKE KÆFT*” hen over de to sider.

Til illustration af lederartiklen var der hen over de to sider indsat adskillige billeder af Ekstra Bladets artikler om gidseltagningen, herunder en række billeder, hvor [Klager] ses. Til billederne bragtes teksten:

”Her på siderne ses et udpluk af den længste kampagne i Ekstra Bladets historie.”

Den 10. maj 2013 bragte Ekstra Bladet side 24 og 25 artiklen ”*HISTORIEN OM [PERSON A] OG [KLAGER] FORTALT I OTTE KAPITLER: DE GLEMTE GIDSLER*”. Af artiklen fremgik følgende:

”... [e-mailadresse] og 4,9 mio. dollar...”

[Person D] trykker send, tænder en smøg og kigger ud ad vinduet i rækkehuset i Vollsmose, hvor han bor med sin danske kone og deres fire børn. Han har lige bestået første del af en tests, som vil få afgørende betydning for seks menneskers liv mange tusinder kilometer væk.

Få uger før har [Person D] givet sine malariapiller til den dødssyge [Person A] efter at have interviewet ham til Ekstra Bladet. Artiklen sluttede med en opfordring til rederiet og myndighederne om at lade ham hjælpe med at få skub i forhandlingerne med piraterne.

- Allerede i Somalia beslutter jeg mig for at gøre alt, hvad der står i min magt for at få de mennesker fri. Både af medmenneskelighed, og så min datter ikke skal vokse op og høre, at uskyldige danskere døde i hendes fars hjemland, fortæller han.

Hverken rederiet eller myndighederne reagerer på [Person D]s opfordring i Ekstra Bladet 6. januar 2013. Da han i starten af februar er tilbage fra Somalia, skriver han derfor igen til Shipcraft.

- Aftenen efter ringer rederiets forhandler til mig, og så begynder han at teste mig. Han beder mig maile ham på deres forhandlingsmail og oplyse dem, hvornår de sidst har været i kontakt med piraterne, og hvad Shipcrafts seneste tilbud til piraterne har været. Da jeg svarer dem korrekt, ved de, at jeg har direkte kontakt til piraterne.

Forhandleren og Shipcraft har gennem lang tid forsøgt at få lov til at tale med gidslerne. Men det strandede hver gang på grund af det dårlige forhold til piraterne og deres forhandler.

- Samme aften skaffer jeg kontakt til fire af gidslerne og dagen efter til de sidste to, så danske læger kan få lov at tale med dem og vurdere deres helbredssituation. Det er også en prøve. Samarbejdet var stoppet der, hvis jeg ikke havde kunnet skaffe lægerne telefonisk kontakt til gidslerne. Det er jeg overbevist om, siger [Person D].

I efteråret 2012 har kommunikationen mellem piraterne og Shipcraft ifølge [Person D] været meget sparsom. Bortset fra noget e-mail-korrespondance har de kun talt sammen én gang i oktober og én gang 29. december, og de er fortsat langt fra hinanden i forventningerne til løsesummen.

Piraterne kræver omkring 14 mio. dollar, mens Shipcraft fortsat kun er villig til at betale højst fem mio. dollar.

- Jeg bliver brugt af begge parter, fordi de ikke stoler på hinanden. Jeg får dem til at snakke sammen igen og begynde at forhandle. Men jeg er ikke med, når de taler om penge. De ringer til mig, når for eksempel piraterne siger, at nu må jeg forsøge at få Shipcraft til at bevæge sig opad på prisen, fordi de lige har bevæget sig nedad. Så ringer jeg for eksempel til Shipcrafts forhandler og siger, at de må bevæge sig opad også, for ellers vil der ikke ske mere.

Flere gange dagligt taler [Person D] med begge parter, og han bruger sine kontakter i klanen og i lokalmiljøet til at lægge pres på piraterne.

- Jeg presser piraterne ved at sige, at Shipcraft ikke har nogen penge, og at pengene kommer fra donorer. 'I kan ikke forvente at få mere. I må slå til snart'. Jeg har også sagt til deres leder, at han må rykke sig i forhandlingerne, for hvis nogle af gidslerne dør, så får vi ham efterlyst overalt, så han for altid vil være en jaget mand. Og så spørger jeg, om de ikke kan gå lidt mere ned, nu hvor Shipcraft er gået op.

[Person D]s blanding af løfter, trusler og smooth talk får på kort tid piraternes pris ned fra 14 millioner dollar til 8,5 millioner dollar og igen ned på 7,2 millioner dollar for at ende på den endelige løsesum på 6,9 millioner dollar i april.

Dansk-somalieren vurderer, at han får succes, hvor andre har fejlet i de seneste to år, fordi han forhandler på 'afrikansk'.

Shipcraft og dets forhandlere har ikke fået gidslerne fri tidligere, fordi de har benyttet sig af en vestlig forhandlingsteknik, mener [Person D].

Piraternes krav om løsesum er blevet mødt med et meget lavere bud, som man så gennem måneder og år har forhandlet op og ned med få hundrede tusinde dollar ad gangen.

- I somalisk kultur bliver det opfattet som en svaghed at byde langt under et krav. Da sejlerfamilien i september 2011 blev købt fri for tre mio. dollar, kunne Shipcraft have fået sine folk fri for en lignende løsesum, hvis de var kommet med et tilsvarende højt tilbud. Piraterne var godt klar over, at de kun havde én hvid, hvor sejlerfamilien var hele syv hvide, siger [Person D]."

På side 24 bragte Ekstra Bladet følgende faktaboks:

"DET KUNNE DU LÆSE I DE TIDLIGERE KAPITLER

12. januar 2011 bliver [Person A], [Klager] og deres fire filippinske kolleger kapret fra skibet MV Leopard af somaliske pirater.

De holdes først fanget på piraternes fængselsskib MV Polar. Imens har [Person C], rederiet Shipcrafts ejer, bl.a. travlt med at købe et gods i Sverige for ca. 50 mio. kr.

Et halvt år efter er gidslerne flyttet i land i Somalia. Shipcraft og piraterne er meget langt fra hinanden.

2. juli 2012 starter Ekstra Bladet sin store kampagne for at få gidslerne fri: 'Skal [Klager] og [Person A] rådne op i Somalia?'

I løbet af 2012 lyder Shipcrafts bud på 4,9 mio. dollar, mens piraterne kræver 14 mio. dollar.

Juleaften 2012 får [Klager]s mor besked om, at han måske er dræbt.

11. januar 2013 demonstrerer 400 personer på Christiansborg Slotsplads for at få gidslerne hjem."

På side 25 bragte Ekstra Bladet faktaboksen:

"INTRO

Tirsdag 30. april sluttede mareridtet for [Person A], [Klager] og deres fire filippinske kolleger, [Person J], [Person K], [Person L] og [Person M], efter 838 dage i somaliske piraters vold.

De seks søfolk fra MV Leopard blev overdraget til danske specialstyrker på en strand i Somalia, efter at løsesummen langt om længe var blevet betalt.

Ekstra Bladet fortsætter i dag den dramatiske og gribende historie om [Person A] og [Klager]s 838 dage i helvede."

Herudover fremgik følgende af siden:

Til artiklen var der bragt et større billede på side 24 af [Person D] med billedteksten:

”Den 31-årige dansk-somalier [Person D] spiller en afgørende rolle for at få de seks gidsler hjem. I døgndrift arbejder han på at få Shipcraft og piraterne tilbage til forhandlingerne, der var gået i hårdknude.”

Derudover blev der på side 25 bragt tre små billeder af henholdsvis direktøren for Shipcraft, [Person D] og af [Klager] sammen med [Person A]. Til disse billeder blev følgende tekst bragt:

”Direktør [Person E] fra Shipcraft bad i februar måned i år dansk-somalieren [Person D] om hjælp til at få gidslerne hjem, der på det tidspunkt havde siddet fanget i over to år.”

Endelig var der et større billede af et fragtskib hen over side 24 og 25.

Yderligere oplysninger

Såvel klager som indklagede har i forbindelse med sagen fremsendt en række bilag, herunder blandt andet følgende udskrifter, notater og artikler m.v.:

Klager har fremsendt kopi af e-mail af 7. juni 2012 fra [Person EE] til Ekstra Bladet, hvor bl.a. han og klagers ægtefælle anmodede Ekstra Bladet om absolut ro om sagen i pressen, og Ekstra Bladets svar til disse pårørende.

Klager har herudover fremsendt kopier af artikler bragt den 28. juli 2013 i Jyllands-Posten omkring gidselsagen.

Ekstra Bladet har tillige fremsendt en udateret redegørelse over sine forsøg på at komme i kontakt [Klager] efter dennes frigivelse. Af redegørelsen fremgår følgende:

”Forsøg på at komme i kontakt med [Klager]

30. april – Samme dag som frigivelsen besøger Ekstra Bladet [Klager]s mor, [Person F], nede i Chile. Under samtalen aftaler Ekstra Bladets journalist og [Person F], at hun vil gøre [Klager] opmærksom på, at Ekstra Bladet gerne vil tale med ham.

1. maj – Ekstra Bladet spørger i forbindelse med et interview med Shipcrafts direktør [Person E] og rederiets presserådgiver [Person N] om, vi kan få lov til at tale med [Person A] eller [Klager].

3. maj – EB besøger igen [Klager]s mor [Person F] nede i Chile, og hun lover at viderebringe, at EB vil gerne tale med [Klager].

4. maj – Ekstra Bladet kontakter [Klager]s barndomsveninde [Person O] og beder hende videregive besked til [Klager] om, at vi gerne vil tale med ham, hvis hun får kontakt med ham.

4-5. maj – Ekstra Bladet er lørdag og søndag i kontakt med SOS International med henblik på nyt om søfolkernes situation samt muligheden for at få en snak med [Klager] og de fem andre.

7. maj – UM udsender meddelelse på vegne af gidslerne om, at søfolkene beder om ro og fred:

’- Nu glæder vi os til at komme hjem til vores familier og til at få taget hul på en hverdag igen. Derfor håber vi på forståelse fra alle for, at vi har brug for ro og fred i den kommende tid.’

... 11. maj – Ekstra Bladet kontakter [Klager]s søster [Person G], der vil nævne for [Klager], at vi gerne vil tale med ham.

12. maj – Ekstra Bladet kontakter Shipcraft med henblik på en status for besætningens situation og et evt. interview.

16. maj – Ekstra Bladet forsøger igen via [Person O] at få kontakt til [Klager].

21. maj – [Person P], en af [Klager]s barndomsveninder, besøger [Klager] et sted i Danmark. Ekstra Bladet beder hende efterfølgende kontakte [Klager] for en kommentar, og hun lover at ringe til ham.

21. maj – Ekstra Bladet får [Klager]s barndomsveninde [Person O] til at skrive til [Klager] og fortælle, vi gerne vil i kontakt med ham.

21. maj – Ekstra Bladet får [Klager]s barndomsveninde, [Person Q], der er i direkte kontakt med [Klager] per telefon, til at kontakte ham og viderebringe en besked om, at vi gerne vil tale med ham.

22. maj – Ekstra Bladet skriver direkte til [Klager] på Facebook, da vi bliver bekendt med, at han har en privat profil. I beskeden gør vi ham opmærksom på, at vi meget gerne vil tale med ham.

Af Facebook fremgår det, at [Klager] læser beskeden med det samme.

24. maj – Ekstra Bladet besøger [Klager]s mor [Person F] nede i Chile og aftaler igen med hende, at hun skal fortælle [Klager], vi gerne vil i kontakt med ham.

25. maj – Efter henvendelsen til [Person Q] 21. maj, svarer hun:

'Hej [Person R], jeg har snakket med ham i telefon og han har læst dit besked. Han er ikke sur på Ekstrabladet, han vil bare været fred fra Alle medierne. Han skal rejse snart til Chile, så jeg tror med hjælp fra hans Mor, [Person S] kunne snakke med ham. I øjeblikket gider han ikke snakke med medierne, han vil kun se sine børn. Jeg håber, Du har muligheder for at snakke med ham i fremtiden. Knus [Person Q]'

28. maj – Ekstra Bladet ringer til Søfartens Lederes kommunikationsdirektør [Person T] ifm en anden sag om søfolkene. Her nævner [Person T] intet om, at [Klager] er blevet medlem hos dem samt, at [Klager] føler sig krænkede og ydmyget, hvilket jo er lidt påfaldende efter som det går deres medlem så meget på. Søfartens Ledere må på det her tidspunkt i et godt stykke tid have været bekendt med [Klager] holdning, men har ikke på noget tidspunkt kontaktet Ekstra Bladet og fortalt om den.

31. maj – Ekstra Bladets journalister bliver via en klage til pressenævnet bekendt med, at [Klager] nu er blevet medlem af Søfartens Ledere. Ekstra Bladet kontakter direktør [Person U], der indvilliger i at kontakte [Klager] og fortælle Ekstra Bladet gerne vil i kontakt med ham.

31. maj – EB kontakter [Person Q] og beder hende kontakte [Klager] med henblik på at få en snak.

1. juni – Efter klagen til Pressenævnet skriver EB igen på Facebook og beder om en kommentar til klagen. Beskeden læses samme dag af [Klager]. Ekstra Bladet kontakter igen [Person U], der fortæller, at [Klager] ikke ønsker at tale med Ekstra Bladet.

2. juni – [Person Q] skriver til [Klager], hvori hun igen vil fortælle, at Ekstra Bladet ønsker at komme i kontakt med ham.

3. juni – Under et møde med Søfartens Ledere anmoder Ekstra Bladet om et interview med [Klager]. Under samme møde bekræfter Søfartens Ledere, at [Klager] har modtaget og læst Ekstra Bladets beskeder på Facebook.

5. juni – Ekstra Bladet opsøger [Klager] i Chile, hvor en rolig og venlig [Klager] lover, at han vil ringe tilbage dagen efter med henblik på et møde.

6. juni – [Klager] vender ikke tilbage, og Ekstra Bladet tager på ny ud til hans hus. Denne gang åbner konen, der fortæller, at han ikke er hjemme."

Ekstra Bladet har endvidere fremsendt en udskrift fra et møde den 3. juni 2013 mellem Ekstra Bladet og Søfartens Ledere.

Heraf fremgår følgende:

"Møde hos Søfartens Ledere

Mandag den 3. juni 2013 kl. 9.07

Tidskode: 48:15-

[Person T]: "Efter de kommet fri er det for første gang muligt at få input fra dem af...".

[Person V]: ”Men det har vi jo ringet og spurgt blandt andet jer (Søfartens Ledere) om ved flere lejligheder. Jeg har alle datoerne i min taske om, hvor mange gange I er blevet ringet op og spurgt om I kunne formidle kontakten til både [Klager] og [Person A].”

[Person W]: ”Vi ved jo også, at [Klager] har set vores henvendelse til ham.”

[Person T]: ”Ja, han har fået en henvendelse via Facebook.”

[Person W]: ”Fordi vi fandt ud af at han havde en hemmelig – eller hvad man skal kalde den Facebook.”

[Person T]: ”Han har fået en henvendelse fra [Person R]... og fra [Person D]. [Klager] har fået flere forespørgsler.”

Ekstra Bladet har herudover henvist til et interview som TV 2 har lavet med klager. Af medsendt udateret notat ”Uddrag fra TV 2's svar til Pressenævnet” fremgår blandt andet følgende:

”I et telefoninterview, som TV 2's journalist [Person X] gennemførte med [Klager] og [Person A], da de befandt sig i en bil på vej til den strand, hvor de danske myndigheder skulle hente dem, men endnu ikke var i de danske myndigheders varetægt, bekræfter såvel [Klager] som [Person A] væsentlige dele af det billede, der blev fremstillet i udsendelsen.”

Ekstra Bladet har herudover blandt andet fremsendt udskrift af citater fra overlæge og lægekonsulent i Forsikringssselskabet Europæiske ERV, [Person Y] og fra den amerikanske forsker [Person Z] samt en e-mail af 8. januar 2013, som Shipcraft skrev til piraternes forhandler om blandt andet [Person A]s helbred.

Endvidere har Ekstra Bladet fremsendt et udateret notat, hvoraf [Person B]s bemærkninger til spørgsmålet om, at han skulle have gået piraternes ærinde fremgår. Ifølge notatet, oplyser [Person B] blandt andet følgende:

”[...]

- Jeg er ikke i familie med en eneste af piraterne. Men vi tilhører samme klan, siger [Person B].

- Jeg har fortsat svært ved at forstå, at [Klager] kan komme med den slags anklager mod mig med god samvittighed. Deres hverdag blev enklere under mit ophold. Vi talte løst og fast om mange ting. Blandt andet udviklingen i teknologi og nye telefoner. De legede med min telefon, og jeg viste dem de artikler Ekstra Bladet havde lavet. De var glade for artiklerne, som man også kan se af min film. Her talte de frit, for piraterne var langt væk og tyggede khat. Forholdet mellem mig og gidslerne var virkelig godt, og jeg kæmpede for, at de kunne få det bedre. Jeg købte blandt andet tandpasta, tandbørster ([Klager] var meget glad for dette, fordi han havde problemer med sine tænder og havde børstet med den samme børste i over et år), dadler, rent drikkevand i flasker, kiks. Det var begrænset, hvad jeg kunne give til dem, fordi piraterne grundlæggende var yderst mistænksom over for, hvad jeg havde med mig. Jeg gav dem, hvad jeg kunne, fordi jeg fik ondt af at se, hvordan de levede. Og jeg var den eneste skandinaviske journalist, der har fået adgang til gidslerne, at dokumentere og journalister mareridt de var i. Det var min pligt som journalist. Det smerter mig, siger [Person B].

- [Klager] mener også, at han blev tvunget og slået under samtale, han havde med Ekstra Bladet i 2012. Jeg var her i Norge, og jeg stod forbindelse mellem Ekstra Bladet og gidslerne. Jeg kan ikke vide med sikkerhed, hvad der skete dengang, men personligt, tror jeg det ikke. Vi (mig og Ekstrabladet) stillede i begyndelsen af samtalen spørgsmålet, om de kunne tale frit, og de sagde ja. De havde ingen grund til at lyve om det. De talte dansk, noget som ingen af de pirater forstod, som om de var under tvang, var dette en glimrende mulighed for at sige det rent ud. Piraterne vidste desuden ikke, at de talte med journalister, fortæller [Person B].

- Jeg er meget ked af, at [Klager] beslutter at gå denne vej. Jeg er stadig chokeret over påstandene. Jeg ved, at mit navn vil blive rensat igen, for jeg har ikke noget at skjule.”

Endvidere har Ekstra Bladet fremsendt et udateret notat med [Person D]s bemærkninger til spørgsmålet om, at han skulle have gået piraternes ærinde. Heraf fremgår blandt andet følgende:

”Jeg [Person D] bliver ringet op den 25. december i Istanbul af journalist [Person R], da jeg er på vej til Somalia på en research-tur i forbindelse med mit filmprojekt ’Krigerne fra Nord’, som handler om skandinaver, der tager til Somalia for at kæmpe og træne med Al Shabab. [Person R] ringer til mig, for der i der i somaliske medier den 24. december 2012 er rygter om, at [Klager] er død. [Klager]s moder har bedt [Person R] om at undersøge, om det er sandt, så jeg siger ja til at bruge nogle dage af min tur på at skaffe kontakt til den piratgruppe, som holder de danske og filippinske gidsler fra skibet Leopard.

Jeg mødes med ældre, politikere, tidligere pirater og mange andre i Galmudug-regionen i løbet af fem dage, før det lykkes mig at blive ringet op af en pirat fra gruppen, der holder [Klager], [Person A] og de fire filippinere. Jeg får at vide, at [Klager] er i live, men jeg siger til dem, at jeg gerne selv vil tale med dem for at sikre mig, at det er rigtigt. De siger i første omgang nej. Men jeg presse på i nogle dage gennem ældrerådet i regionen, min klan og forskellige andre kanaler og efter endnu en håndfuld dage, får jeg lov til selv at tale med [Klager]. Her taler jeg kort med ham, før jeg via en telefonkonference giver ordet videre til [Person R], som laver et interview med gidslerne.

Det jeg hører påvirker mig dybt som menneske, og jeg beslutter mig for at gøre alt, hvad der står i min magt for at hjælpe dem fri. Jeg har i løbet af processen etableret en kontakt til repræsentanter fra pirat-gruppen, og de har tjekket mig og fundet ud af, at jeg kommer fra marjateen-klanen, og det giver mig et stærkt tilhørsforhold, som piraterne skal tage hensyn til og forholde sig til. I Ekstra Bladet 6. januar 2013 opfordrer jeg derfor myndighederne og de ansvarlige til at lade mig hjælpe med at forhandle gidslerne fri. Men selv om opfordringen står i Ekstra Bladet, så er det hundred procent min egen beslutning at blande mig i forhandlingen. Flere forsøg at tale mig fra det, men jeg kan ikke leve med, hvis en af gidslerne dør i mit hjemland, og mine børn skal vokse op i Danmark og hører, at en dansker er død i deres fars hjemland.

Derfor gentager jeg min opfordring til Shipcraft på en mail efter 31. januar, da jeg er kommet hjem fra Somalia. Aftenen efter ringer rederiets forhandler [Person Æ] til mig. Han tjekker mig og beder mig maile ham på deres forhandlingsmail og oplyse, hvornår Shipcraft sidst har været i kontakt med piraterne, og hvad piraternes seneste bud har været. Da jeg svarer dem korrekt, ved de, at jeg har kontakt til piraterne. Samme aften skaffer jeg kontakt til fire af gidslerne og dagene efter til de sidste to, så danske læger kan få lov at tale med dem og vurdere deres helbredssituation. Det er også en prøve. Samarbejdet var stoppet der, hvis jeg ikke havde kunnet skaffe lægerne telefonisk kontakt til gidslerne.

Derfra arbejder jeg på alle tider af døgnet i de kommende måneder frem til, at jeg koordinerer løsladelsen fra piraterne, og indtil de seks gidsler er ude ved stranden, hvor de bliver mødt af de danske soldater. Jeg møder aldrig selv gidslerne, men taler kort med dem nogle gange. Min repræsentant i Mogadishu – [Person Ø] – møder dem i lejren og eskorterer dem det sidste stykke ud i friheden. Jeg har påtaget mig opgaven af ovenstående årsager, og jeg er lykkelig over, at vi fik de seks gidsler fri, selv om det ved flere lejligheder så sort ud.

[Person D]”

Ekstra Bladet har tillige fremsendt en oversigt over deres kontakt med de pårørende til klager. Heraf fremgår:

”Kontakten til de pårørende

Ekstra Bladet har siden 2011 været i kontakt med [Klager]s familie i Chile. Det gælder primært moderen [Person F] samt søstre [Person G] og [Person Å].

Ekstra har også haft meget tæt kontakt med [Klager]s to barndomsveninder [Person Q], der er bosat i London og [Person O], bosat i Chile og administrator på en facebook-side [Navn], der har kæmpet for at få søfolkene frigivet.

Kommunikationen med familien er både sket gennem Ekstra Bladets freelancejournalist [Person AA], der er bosat i Chile samt gennem mail og beskeder på Facebook.

Den første kontakt til dem blev taget i efteråret 2011 til [Klager]s mor, da den chilenske avis La Estrella begynder at skrive om sagen, og hvor [Klager]s mor udtrykker sin frustration over, der ikke er fokus på sagen.

Herefter bliver kommunikationen sat på lavt blus i noget tid.

Den 23. juni 2012 kontakter [Klager]s søster [Person G] så uopfordret Ekstra Bladet igen, da hun vil have os til at skrive mere om sagen.

Se mail:

[...]

Herfra og til frigivelsen optrapper Ekstra Bladet kontakten familien. [Person AA] besøger således [Klager]s mor i Valpariso mindst 10 gange og haft et utal af telefonsamtaler med hende.

Familien har således fra kampagnes start ønsket, at Ekstra Bladet sætter fokus på sagen, hvilket løbende er blevet gentaget både i artikler og private samtaler.

I alt optræder [Person F] i over 20 artikler i Ekstra Bladet i kampagneperioden.

Eksempelvis her 1. juli:

[...]

Og 10. januar 2013 op til en demonstration på Christiansborg den 11. januar 2013, der skulle markere toårsdagen for tilfangetagelsen:

[...]

Og efter frigivelsen af gidslerne 30. april siger [Klager]s mor om Ekstra Bladets dækning:

Jeg tror, at hvis det ikke havde været for Ekstra Bladet og La Estrella her i Valparaiso, så havde de (Shipcraft, red.) efterladt dem i Somalia. Det har jeg altid tænkt. Jeg tror, det er presset fra Ekstra Bladet, som gjorde, at de betalte for, at de kunne komme ud derfra, fortæller hun til Ekstra Bladet.

(Lydfil kan fremsendes)

Se artiklen næste side.

[...]

Samtalerne med [Klagers familie] i Chile har også handlet om, at familien har haft et ønske om at blive opdateret om situationen, da de heller ikke mener rederiet og de danske myndigheder har levet op til et ansvar.

Ekstra Bladet har også flere i kampagneforløbet kontaktet [Person A]s familie, men de har ikke ønsket at deltage i artikler.”

Ekstra Bladet har derudover fremsendt en udskrift på 10 sider fra Google med cirka 2.430 søgeresultater, hvor der refereres til artikler m.v. om Søfartens Lederes massive omtale af sagen, herunder på Søfartens Lederes hjemmeside.

Ekstra Bladet har i forbindelse med sine svar blandt andet henvist til følgende yderligere artikler:

Lederartikel, bragt den 6. januar 2013 i såvel den trykte udgave af Ekstra Bladet som på ekstrabladet.dk:

”Derfor bringer vi interviewet

VI BRINGER I DAG et interview med [Klager] og [Person A].

Vi ved, det er kontroversielt, og vi har også selv diskuteret indgående, om vi skulle gøre det.

For naturligvis har piraterne også en interesse i at udstille [Klager] og [Person A]s pinsler. Men pinslerne er jo ikke noget, der bliver opfundet til lejligheden. Livet som gidsel er et helvede, og hvis offentligheden glemmer det, ender det med, at [Klager] og [Person A] dør.

Det påstås, at det skader deres muligheder for at komme fri, at vi overhovedet omtaler dem. Men vi vil ikke tie, for hvis tavshed var løsningen, så var [Klager] og [Person A] for længst frigivet.

DA VI STARTEDE vores kampagne i sommer, havde [Klager] og [Person A] siddet 536 dage i helvede, glemt af offentligheden og svigtet af deres rederi, der for længst havde fået skib og last og derfor åbenlyst har mistet interessen for at bruge millioner på at løskøbe søfolkene.

Men Shipcraft skal ikke have lov til løbe fra ansvaret, og offentligheden og den danske regering skal ikke have lov til at glemme [Klager] og [Person A].

DER ER NU GÅET yderligere 200 dage, siden vi startede kampagnen. På lørdag har [Klager] og [Person A] været gidsler i to år. De er nu langtidsgidsler, og derfor er det endnu vigtigere, at vi ikke tier. Det er ikke noget, vi påstår, men et dokumenteret fakta fra dem, der ved mest om pirateri og gidsler.

Kommandørkaptajn [Person BB], leder af Nato Shipping Centre, har tidligere sagt: - Vi har blandt andet set, at kapring af lystsejlere og humanitære arbejdere har modtaget betydelig nyhedsdækning og støtte fra forskellige sider. Men i de tilfælde, hvor handelsskibes besætninger holdes som gidsler, så bliver der sjældent rapporteret om det, og det bør medierne og samfundet lave om på.

EN ANDEN EKSPERT er [Person CC]. Han er vicedirektør i den amerikanske tænketank One Earth Future og har for den internationale, maritime organisation udarbejdet en årsrapporten om pirateri: - Når det gælder højrisiko-gidsler som besætningen på Leopard ([Person A] og [Klager]s skib, red.), så mener vi faktisk, at det er utrolig vigtigt, at medier som jer bliver ved med at holde opmærksomhed på situationen og lægge et pres.

Ellers risikerer gidslerne at blive glemt, når de har et rederi, der ikke formår at få dem frigivet.

VI VIL IKKE GLEMME [Klager] og [Person A], og derfor er det nødvendigt at bringe interviewet med de to desperate søfolk.

[Klager] og [Person A] skal købes fri nu.”

Herudover har Ekstra Bladet fremsendt kopi af diverse artikler om sagen fra Ekstra Bladet den 29. juli 2013, en artikel fra Ekstra Bladet den 15. september 2013 – et interview med [Person A] efter frigivelsen – og en artikel af 23. september 2013 fra Politiken: *Tavshedens pris i gidseldramaer*.

Herudover har Ekstra Bladet henvist til Den Europæiske Menneskeretskonventions artikel 10. Af denne bestemmelse fremgår følgende:

”Stk. 1. Enhver har ret til ytringsfrihed. Denne ret omfatter meningsfrihed og frihed til at modtage eller meddele oplysninger eller tanker, uden indblanding fra offentlig myndighed og uden hensyn til landegrænser. Denne artikel forhindrer ikke stater i at kræve, at radio-, fjernsyns- eller filmforetagender kun må drives i henhold til bevilling. Stk. 2. Da udøvelsen af disse frihedsrettigheder medfører pligter og ansvar, kan den underkastes sådanne formaliteter, betingelser, restriktioner eller straffebestemmelser, som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, territorial integritet eller offentlig tryghed, for at forebygge uorden eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden, for at beskytte andres gode navn og rygte eller rettigheder, for at forhindre udspredelse af fortrolige oplysninger, eller for at sikre domsmagtens autoritet og upartiskhed.”

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

Klager finder generelt, at Ekstra Bladet med den mere end 300 dage lange kampagne *”SKAL [KLAGER] OG [PERSON A] RÅDNE OP I SOMALIA?”* har handlet i strid med god presseskik. Ikke blot med hensyn til kampagnens og artiklernes indhold, men også ved avisens handlemåde i forbindelse med kampagnen og artiklerne, og den måde oplysningerne og billedmaterialet er fremskaffet på.

Klager føler både sin personlige integritet og sit privatliv groft krænkede ved at blive udstillet på en ydmygende og ærekrænkende måde – en fremstilling, han under tvang og trusler på intet tidspunkt kunne sige fra overfor. Klager talte aldrig frit som gidsel. Heller ikke, når han talte i telefon på dansk.

Klager har efter frigivelsen sagt følgende til Søfartens Ledere:

”Vi talte aldrig frit. Ikke på noget tidspunkt. Og jeg ville ikke udstilles på den ydmygende og nedværdigende måde. Jeg ville ikke have, at mine unger og min kone skulle se mig sådan. Min kone fik avisudklip og på internettet kan man let oversætte danske nyheder, og så kan man se det hele. Jeg ville ikke have, at offentligheden skulle se mig sådan. Det var meget frustrerende.”

Klager finder, at Ekstra Bladet har misbrugt den tvang, piraterne pålagde gidslerne, når avisens journalister, imens han sad som magtesløst gidsel hos somaliske pirater, spurgte ham, om han talte frit, for derved at legitimere offentliggørelse af deres interviews (den 6. januar 2013) eller fortsættelsen af deres kampagne.

Geneve-konventionen beskytter krigsfanger mod at blive brugt i pressen. Ifølge konventionen må film og billeder af krigsfanger ikke offentliggøres uden, at fangernes identitet er sløret. Geneve-konventionen forbyder også interviews med krigsfanger, fordi det må formodes, at de ikke taler frit. Konventionen beskytter ikke gidsler hos somaliske pirater, fordi det er en forbrydelse, de er udsat for – ikke krig. Men som gidsler er de udsat for tvang og tortur. Gidsler er derfor udelukkende beskyttede af de presseetiske regler, hvilket er en skærpende omstændighed. Ekstra Bladet burde derfor have ageret særligt agtpågivende for at beskytte gidslerne, og afholdt sig fra overhovedet at interviewe eller foranledige interviews med klager; heller ikke med henvisning til enkeltsituationer, hvor Ekstra Bladet mener at have snydt piraterne ved f.eks. at have udgivet sig for at være en hjælpeorganisation.

Klager bemærker herudover, at da der er tale om en mere end 300 dage lang kampagne, er det ikke muligt for klager at medtage samtlige klagepunkter.

Klager afviser at der på nogen måde ligger et økonomisk motiv bag klagen til Pressenævnet. Klager opfordrer derimod Ekstra Bladet til at også offentliggøre den del af samtalen mellem Søfartens Ledere og Ekstra Bladet, hvor Ekstra Bladet kort inde i samtalen spørger om sagen kan lukkes med penge. Dette blev afvist af klager med den begrundelse, at klagers ønske med klagen er at få en pressefaglig vurdering af Ekstra Bladets dækning, for at sikre, at andre og fremtidige gidsler ikke udsættes for det samme som ham selv. Herudover opfordrer klager Pressenævnet til at bede Ekstra Bladet dokumentere avisens egen økonomiske værdi af den mere end 300 dage lange kampagne m.v.

Kun Ekstra Bladet har løbende været i kontakt med de kriminelle pirater og interviewet klager og hans besætning, mens de sad som gidsler. Der er afgørende forskel på den måde Ekstra Bladet og andre medier har omtalt sagen.

Korrekt information

Kampagnen ”*Skal [Klager] og [Person A] rådne op i Somalia*” gav sig ud for at tale gidslernes sag, men besætningen talte ikke på noget tidspunkt frit, og de seks gidsler blev, ifølge den nu frigivne kaptajn, tævet og truet til at overdrive deres dårlige forhold og helbredstilstand over for bl.a. Ekstra Bladets journalister og fotografer.

Således giver artiklen den 6. januar 2013 udtryk for at klager talte frit i interviewet, men det gjorde han på intet tidspunkt under sin tilfangetagelse. Samtidig bragte artiklen de budskaber, som piraterne gerne ville have frem i danske medier; at gidslerne var syge både fysisk og psykisk, særligt et af de andre gidsler, at de blev tortureret og at de sov på jorden. Klager havde blod i afføringen, han savnede sin familie – og så havde han en besked til rederiet om at det skulle få gidslerne hjem. Gidslerne var syge og kunne dø der. Klager anmodede også den danske regering og det danske folk om at få firmaet til at betale, så gidslerne kunne komme hjem.

Ekstra Bladet bragte endvidere på forsiden den 1. maj 2013 et ydmygende billede af [Klager] og [Person A]. [Person A] var afbilledet med plaster på håndryggen, der skulle give det indtryk, at han fik drop. Billedet blev taget i slutningen af 2012 og var en del af en serie på 6-8 iscenesatte billeder, som piraterne forsøgte at få frem i medierne. Ifølge [Klager] blev dropflasken, der stammede fra et tidligere lægebesøg i gidsellejren, fyldt med vand og brugt som rekvisit. En plastikslange fra flasken blev klistret på [Person A]s håndryg, for at det skulle se ud som om, han havde drop på billederne, men der var ingen kanyler.

Herudover er det ikke korrekt, at [Person D] skulle have interviewet ham eller [Person A] tidligere end dagen før frigivelsen den 30. april 2013. Klager har i den forbindelse efter frigivelsen sagt følgende til Søfartens Ledere:

”Først dagen før, vi blev løsladt, hørte jeg navnet [Person D]. Der kom en somalisk journalist [Person Ø], der sagde, at han arbejdede for et dansk filmselskab, og at han var direktør for deres kontor i Mogadishu. Han fortalte, at han kom for at filme vores frigivelse. Han interviewede os, og på et tidspunkt spurgte han: ’Hvad synes du om den indsats, [Person D] har gjort for jer?’ ’Hvem?’ spurgte [Person A]: ’Jeg kender ham ikke.’ Jeg sagde også ’[Person D]? Jeg har aldrig hørt om ham.’ Så kom [Person DD], som var i nærheden, og sagde: ’Jo, [Person D]. Det er ham, der blev sendt fra den danske regering og ham, der har sat det hele i gang igen, fordi det hele var gået i stå. Ham, der har skaffet nogle penge fra det somaliske samfund i Danmark.’ Så vidste vi selvfølgelig godt, hvad det var, han ville have, vi skulle sige. Så jeg sagde: ’Ah, ham! Ja, vi er meget taknemmelige, og vi siger mange, mange tak til [Person D]!’ Men jeg havde aldrig hørt om ham, og jeg havde aldrig mødt ham. Først én dag før løsladelsen talte jeg med ham i telefonen, og der fik jeg bare besked på at sige det samme: ’Mange, mange tak til [Person D]’, Den somaliske journalist sagde, at det var [Person D], der havde sat ham til at filme os, og at alle optagelserne ville blive sendt til [Person D] i Danmark.”

Artiklen den 10. maj 2013 blev bragt ti dage efter gidslernes frigivelse, hvilket betyder, at Ekstra Bladet havde mulighed for både at kontrollere rigtigheden af sine oplysninger og gidslernes udtalelser med klager, inden artiklen blev bragt. Havde Ekstra Bladet benyttet sig af denne mulighed, havde redaktionen vidst, at [Person D]s oplysninger ikke var korrekte.

Kritik overfor nyhedskilderne

Det er klagers opfattelse, at Ekstra Bladet ved at bringe interviews, herunder interviewet den 6. januar 2013, med den gidseltagne besætning, heriblandt kaptajn [Klager], har fravalgt at udvise kildekritik. Dette er særligt problematisk, eftersom de budskaber, piraterne ønskede formidlet via Ekstra Bladet, var farvede af deres konkrete forhandlingsinteresser og havde skadevoldende konsekvenser for gidslerne.

Somaliske pirater udstiller meget gerne deres gidslers lidelser for at skabe et offentligt pres på både rederier og regeringer, og på den måde forbedre deres forhandlingsposition i bestræbelserne på at opnå større løsesummer. I dette kyniske spil indgår både telefonsamtaler med gidslernes pårørende (herunder små børn) og journalister, videoer på YouTube og lignende – og ifølge eksperter (herunder analysefirma Risk Intelligence) taler piratgidsler aldrig frit. Aldrig. Dette faktum er, efter frigivelsen bekræftet af [Klager], over for Søfartens Ledere.

Det er ligeledes velkendt, ifølge bl.a. Forsvarets Efterretnings-tjeneste, at man ikke kommer i nærheden af gidsler hos somaliske pirater uden at betale piraterne for det. Hvis denne velkendte og brugte model også er bragt i anvendelse af Ekstra Bladet, er det en usædvanlig præmis, som ikke er lagt frem for læserne.

Klager er uforstående overfor at Ekstra Bladet ikke ses at have stillet spørgsmål over for det forhold, at freelancejournalisterne med somalisk baggrund – såvel [Person D], der skulle have interviewet gidslerne, og [Person B], der optog billederne – kunne opnå kontakt og få lov til at interviewe gidslerne og at der skulle være tale om ”frie” interviews, når det er velkendt at piratgidsler aldrig taler frit. Ekstra Bladet

har ikke løftet bevisbyrden for, at [Person D] udelukkende har arbejdet i Ekstra Bladets og oplysningens interesse. Klager anmoder i den forbindelse nævnet om at afgøre, hvilken dokumentation Ekstra Bladet eventuelt skal fremlægge i form af for eksempel bilag for betalt honorar, afholdte udgifter m.v. Klager henviser i den forbindelse til Ekstra Bladets chefredaktørs udtalelser i "Presselogen" i TV 2 den 5. maj 2013, hvor chefredaktøren forklarer, hvorfor Ekstra Bladet gik ind i det omkring det med [Person D], og at det var langt ud over en grænse for, hvad Ekstra Bladet normalt gør.

Ekstra Bladet har ikke godtgjort, hvordan de har sikret freelancejournalisternes uafhængighed og at journalisterne ikke blot gik piraternes ærinder. Klager finder således, at Ekstra Bladet blot ukritisk har viderebragt piraternes ønskede budskab.

Forelæggelse

Klager finder sig groft krænket over at blive brugt i Ekstra Bladets kampagne "*Skal [Klager] og [Person A] rådne op i Somalia*", og finder det stærkt kritisabelt, at han ikke, efter sin frigivelse, er blevet forelagt Ekstra Bladets billeder og oplysninger, inden avisen fortsatte sin kampagne og bragte yderligere artikler med omtale af sagen og ydmygende, iscenesatte billeder af [Klager] og hans besætning.

Klager føler således sin personlige integritet krænket ved, at han ikke, efter frigivelsen, er blevet forelagt artiklernes indhold, eller – inden artiklerne blev bragt (herunder "*De glemte gidsler, kapitel 6: Mellemmanden*", den 10. maj 2013, side 24-25), blev spurgt af Ekstra Bladet om sin version af sagen.

Ekstra Bladet har således svigtet sin forpligtelse til, i særlig grad, at efterprøve sine billeder og oplysninger i øvrigt, inden offentliggørelse af yderligere artikler med [Klager].

Krænkelse af privatlivets fred

Klager finder, at den almene interesse i gidselsagen ikke krævede offentliggørelse af krænkende billeder af besætningsmedlemmerne (bl.a. i forbindelse med de nævnte artikler i Ekstra Bladet den 1. maj 2013), herunder [Klager], der udtalte sig under trusler om vold og uden mulighed for at undslå sig at deltage. Ekstra Bladet har således svigtet gidslernes krav på beskyttelse af deres personlige anseelse.

Kampagnen "*Skal [Klager] og [Person A] rådne op i Somalia?*" gik meget tæt på gidslerne. Gidslernes frygt og desperation, der var forstærket under vold og trusler om vold, udspiles i en grad, så det antog et formål i sig selv. Også dette forhold bidrager til, at [Klager] føler sig ydmyget og udstillet.

Omtale af overvejelser omkring selvmord

Ekstra Bladet bragte den 6. januar 2013 artiklen "*Jeg dør her – jeg kan ikke mere*". I artiklen omtaler Ekstra Bladet blandt andet [Person A]s selvmordsovervejelser.

Det var ikke nødvendigt, at Ekstra Bladet formidlede denne stærkt følsomme oplysning til offentligheden, hvorfor den ikke burde have været omtalt.

Hensyn til gidslerne og deres pårørende

Klager finder på ingen måde, at kampagnen kan have været bragt for gidslernes skyld. Han føler sig groft krænket af den. Herudover har hans pårørende indtrængende bedt Ekstra Bladet om ikke at omtale sagen på den valgte facon. Klager er ked af, at Ekstra Bladet har udnyttet, at hans mor og søster har været uenige med hans øvrige pårørende om det nyttige i at deltage i Ekstra Bladets kampagne. Klager ønsker ikke at forholde sig til Ekstra Bladets liste over, hvem Ekstra Bladet opfatter som hans pårørende, udover at klager på et tidspunkt havde en bekendt ved navn [Person O]. Hende havde han imidlertid ikke haft kontakt med i mange år forud for kidnappingen i 2011. Klager oplyser dog at han betragter [Person EE] som sin bror. [Person EE] var den person, som klager, ved første kontaktmulighed hjem, bad om at hjælpe klagers kone, [Person FF], og børnene samt varetage sine interesser bedst muligt. Det er herudover ikke korrekt, når Ekstra Bladet oplyser, at bladet på intet tidspunkt har modtaget klager eller indsigelser fra klagers pårørende vedrørende Ekstra Bladets løbende artikelserie. Således sendte klager og [Person A]s

nærmeste pårørende allerede den 7. juni 2012 en appel til Ekstra Bladets ansvarshavende redaktør. Af denne fremgik blandt andet følgende:

”Du skal vide, at [Person A] og [Klager] ikke er glemt. I aner ikke, hvad der reelt foregår. Ved at bringe de nævnte artikler, er I medvirkende til at forlænge både gidslernes og vores lidelser, som nu har varet i næsten halvandet år.

[...]

[Person W]: Hvis du, som Ekstra Bladet skriver i sin leder den 5. juni, virkelig mener noget med, at nogen skal se at ”få fingeren ud”, så [Klager] og [Person A] snart kan komme hjem til os, så vil du og Ekstra Bladet i høj grad kunne hjælpe den proces på vej – ved som andre af de store medier – at undlade at omtale sagen.

Vi håber, at du vil lytte til os. Vi, og vores kære i Somalia, har lidt nok. Hvis Ekstra Bladet ærligt mener, at vi snart skal genforenes, så hjælper I bedst ved at bidrage til, at der i denne fase af forhandlingerne er absolut ro om sagen i pressen.

På vegne af de pårørende til kaptajn [Klager] og [Person A]: [Person FF], [Person GG], [Person HH], [Person II], [Person JJ] og [Person EE].”

Blot 80 minutter efter at den var blevet sendt per e-mail svarede chefredaktøren. Han afviste blankt de pårørendes appel. Han skrev blandt andet følgende:

”Ekstra Bladets opgave er ikke at forhandle med piraterne. Vores opgave er, at beskrive hvad der sker og mere præcist i denne sag, hvorfor der ikke sker noget.

Derfor kan jeg ikke imødekomme dit ønske om at tie. Ved at tie ville vi her på Ekstra Bladet ikke passe vores arbejde som journalister, og det er i øvrigt heller ikke rigtigt at andre danske medier tier.”

[Klager] og de andre gidsler var ofre for en helt ubegribelig kynisk forbrydelse, og Ekstra Bladets interviews var direkte årsag til, at gidslerne blev udsat for yderligere både fysisk og psykisk vold fra piraterne, med det formål at indprente gidslerne vigtigheden af, at de kun sagde og gjorde, som piraterne ønskede – til Ekstra Bladets journalister.

Klager har i den forbindelse efter frigivelsen oplyst følgende til Søfartens Ledere:

”[Person DD] tvang os til at ringe til danske aviser, og hver gang vi skulle tale med journalister, fik vi tæsk, så det kunne høres, at vi var bange, og vi fik at vide, hvad vi skulle sige. Vi talte aldrig på noget tidspunkt frit. Slet ikke. Forhandleren optog alle samtaler og [Person DD] fortalte mig, at han havde en person i Danmark, som oversatte samtalerne og avisartiklerne og mails for ham. Han fortalte ikke, hvem det var.”

I Ekstra Bladets artikel den 1. maj 2013 *”Derfor holdt vi ikke kæft”* forklarer Ekstra Bladets chefredaktør, [Person W], hvorfor avisen – trods opfordringer om det modsatte fra bl.a. de danske myndigheder – valgte at omtale gidselsagen hver eneste dag siden 1. juli 2012.

[Klager] har efter frigivelsen oplyst følgende til Søfartens Ledere:

”Vi fik at vide af [Person DD], at der var startet en kampagne og – selvfølgelig – jo mere omtale, vi fik, des flere penge kunne de (piraterne) kræve af rederiet. De var glade. De sagde, at det var godt. [Person DD] viste mig artikler og billeder fra nogle demonstrationer og sagde, at ’det er godt, at de kæmper for det’. Han sagde også, at ’det er godt, at Ekstra Bladet hjælper jer’. Det blev jeg ikke glad for at høre.

Jeg forstår godt, at der er mange folk, der bekymrede sig for os og viste interesse for vores sag, og det takker jeg dem for, for de gjorde i en god mening. Men det var ikke det bedste at stå i pressen og lave så meget tumult, for det var det, piraterne ville have.”

Havde Ekstra Bladet spurgt [Klager], på et tidspunkt, hvor han havde mulighed for at tale frit, om han mente, kampagnen *”Skal [Klager] og [Person A] rådne op i Somalia?”* var i hans og hans besætnings interesse, havde han svaret klart ”nej”. Dette har han, efter frigivelsen, givet klart og direkte udtryk for.

Det er klagers opfattelse, at Ekstra Bladet, ved at reagere modsat på myndighedernes og eksperternes anbefalinger, og ikke mindst de pårørendes ønsker om tavshed, er gået piraternes ærinde.

Ved igen og igen at forsikre blandt andet sine læsere om, at ”Vi bliver ved!” har Ekstra Bladet, efter klagers opfattelse, gradvist deponeret sin redaktionsret og måske følt sig forpligtet til at fortsætte sin kampagne – uanset hvad – for ikke at skuffe avisens læsere og følgere på Ekstra Bladets kampagnesite på Facebook. I den forbindelse skabes der tvivl om Ekstra Bladets frie og uafhængige stilling, hvorved avisen forbryder sig mod helt grundlæggende presseetiske synspunkter.

[Klager] har efter frigivelsen yderligere oplyst følgende til Søfartens Ledere:

” [Person DD] viste mig et billede af et banner på Rådhuspladsen, hvor der stod ’Skal [Klager] og [Person A] rådne op i Somalia’ [Person DD] sagde, at det var godt at Ekstra Bladet lavede sådan noget, for ministerierne og politikerne sagde, at alle skulle tie stille. Min kone og filippinernes koner holdt op med at tage telefonen, så piraterne var meget frustrerede over, at de ikke kunne komme igennem til medierne. Så [Person DD] blev utrolig glad, da han så, at Ekstra Bladet havde startet en kampagne.”

[Klager] har efter frigivelsen haft lejlighed til at orientere sig på internettet, og læse nogle af de mange artikler, der indgik i Ekstra Bladets kampagne. Han er rystet og krænkert over at se, hvordan han og hans besætning er blevet udstillet, og han føler sig brugt i en sammenhæng, som han på ingen måder ønskede at indgå i. Ekstra Bladet kunne have sat spørgsmålstegn ved blandt andet rederiets ageren i sagen, og fokus på, om klager og hans besætning skulle være glemt, uden at bringe billeder, som var leveret af piraterne, og uden interviews med gidslerne. Den følelsesmæssige påvirkning af læserne havde i så fald været mindre. Til gengæld havde Ekstra Bladet beskyttet gidslerne.

Han er også krænkert over den fremfærd, Ekstra Bladets journalister havde over for ham i telefonen, når de interviewede ham, imens pirater lyttede på.

[Klager] har i den forbindelse efter frigivelsen oplyst følgende til Søfartens Ledere:

”For eksempel blev jeg spurgt af én, der hedder [Person KK], hvad jeg synes om, at [Person C] havde købt en ejendom til 53 mio. kroner. Jeg tænkte: ’Hold nu din kæft, din idiot! Hvordan kan du sige sådan noget, imens vi sidder her?’ Jeg vidste at [Person DD] havde det på bånd, og jeg var bange for, at det blev oversat. Jeg tænkte: ’Så kommer vi aldrig ud her fra’. Men jeg var bange for at sige noget, så jeg mener, jeg svarede noget i retning af, at [Person C] skulle have gemt de penge og tilbudt piraterne noget mere, så han kunne få os ud her fra.”

Det er klagers klare opfattelse, at Ekstra Bladet ikke viste den gidseltagne besætning, eller deres pårørende, tilstrækkelig hensynsfuldhed og takt, men derimod kun har tænkt på at promovere sin kampagne af kommercielle årsager.

Andres tillid må ikke misbruges

[Klager] og hans besætning var klar over, at deres udtalelser til Ekstra Bladets journalister kunne skade dem, men hverken [Klager] eller hans besætning havde nogen mulighed for at sige fra. Ekstra Bladets journalister, [Person D] og [Person B], kan umuligt have været uvidende om dette, eller have haft en forestilling om, at gidslerne havde mulighed for at udtrykke deres egen, personlige holdning, eller at sige fra, hvis de ikke ønskede at medvirke i interviews eller fotooptagelser.

Det er klagers klare opfattelse, at Ekstra Bladet misbrugte den tvang, piraterne pålagde gidslerne, når avisens journalister, imens [Klager] sad som magtesløst gidsel hos somaliske pirater, spurgte ham, om han talte frit, for derved at legitimere offentliggørelse af deres interviews (Ekstra Bladet, den 6. januar 2013: ”Jeg dør her – jeg kan ikke mere”, side 4-5), eller fortsættelsen af deres kampagne.

2.2 Ekstra Bladets synspunkter

Ekstra Bladet bemærker, at artikelserien naturligvis har været genstand for debat, fordi der er tale om en sag med mange modsatrettede hensyn. Ekstra Bladet afviser imidlertid på nogen måde at have

handlet i strid med god presseskik, idet Ekstra Bladet tværtimod har gjort, hvad de skulle som "public watchdog". Og Ekstra Bladet har gjort det på et tidspunkt, hvor tidsfaktoren i sig selv – mere end 536 dages fangenskab under umenneskelige forhold – gjorde det både rimeligt, relevant og påkrævet, at medierne omtalte sagen. Hensynet til gidslerne har til stadighed været afgørende for Ekstra Bladet.

Ekstra Bladet bemærker, at klagen er fejlagtig, manipulerende og fremfører en lang række faktuel urigtige oplysninger, som klager fremsætter mod bedre vidende. Klagen indeholder derudover en række åbenlyse selvmodsigelser.

Ekstra Bladets motiver for at omtale sagen nedgøres og mistænkeliggøres endvidere ganske uberettiget i klagen, uden at klager har noget grundlag herfor. I relation til belysning af klagers motiver for at indgive klage mod Ekstra Bladet og TV 2 henviser Ekstra Bladet til en artikel i BT, hvoraf det fremgår, at klager skulle have fremsat et krav om betaling af 50.000 kroner fra TV 2, selvom Søfartens Ledere til stadighed har bedyret overfor offentligheden, at sagen ikke drejer sig om penge. Ekstra Bladet har aldrig spurgt, om "sagen kan lukkes med penge" af den simple grund, at bladet ikke har haft noget ønske om at betale klager noget som helst.

Søfartens Ledere, [Person EE] og [Person FF] har anvendt pressen som led i en bevidst mediestrategi med hovedbudskabet om at der skal gøres mere for gidslerne, og at Shipcraft i øvrigt skal betale, hvad piraterne forlanger for gidslerne. Ekstra Bladet finder det således et ironisk tilfælde af hykleri, når Søfartens Ledere kritiserer bladet for at omtale sagen. I øvrigt blev klager først optaget som medlem af Søfartens Ledere efter sin frigivelse.

Klager har ikke rettet henvendelse til Ekstra Bladet på noget tidspunkt. Klager har ikke ønsket at tage imod Ekstra Bladets tilbud om at få sine synspunkter og kritik gengivet i Ekstra Bladet i form af interviews eller indlæg fra Søfartens Ledere eller klager eller på anden vis. Derimod ses Søfartens Ledere at have afleveret en kopi af klagen til Information med henblik på offentliggørelse af klagen i Information og andre medier.

Ekstra Bladet har drøftet sagen med Søfartens Ledere og har forgæves forsøgt at finde en mindelig løsning på sagen med klager.

Korrekt information

Det fremgår tydeligt, hvordan de omhandlede interviews er kommet i stand, og at gidslerne ikke taler frit. Det er piraterne, der dikterer forløbet, herunder hvornår interviewet slutter. Det fremgår også tydeligt af faktaboksen, at der er tale om et telefoninterview, og ikke et direkte møde med gidslerne, at der er tale om, at piraterne bliver ringet op, og at piraterne herefter overvåger og dikterer interviewets forløb, herunder hvornår der skal tales engelsk. I lederen den samme dag gør Ekstra Bladet også opmærksom på, at interview og andre oplysninger kan være påvirket af piraternes interesser.

Det er således ikke korrekt, når klager gang på gang postulerer, at Ekstra Bladet skulle have givet udtryk for, at gidslerne kunne tale frit med Ekstra Bladet. Det ligger i øvrigt, som enhver kan sige sig selv, i sagens natur, at gidslerne ikke kunne tale frit med andre.

Herudover er der tale om, at Ekstra Bladet blot helt korrekt har gengivet, hvad der konkret blev sagt under interviewet, og det er herefter op til læseren at vurdere klagers og [Person A]s udsagn i lyset af den situation, som de befandt sig i, og som klart blev beskrevet i artiklen. Herudover har Ekstra Bladet samme dag (den 6. januar 2013) ledsaget interviewet og artiklerne i en lederartikel, hvoraf der gøres tydeligt opmærksom på, at interviewet med klager og [Person A] og de oplysninger, der fremkom i forbindelse med interviewet, måtte læses med det forbehold, at piraterne havde en interesse i, hvorledes sagen blev fremstillet.

For så vidt angår klagers påstand om, at [Person D] aldrig talte med klager, er dette ikke korrekt. [Person D] er den person, som ringede piraterne op og som fik forbindelse til klager og [Person A], og som også præsenterede sig over for klager. Det fremgår af Ekstra Bladets faktaboks og det i øvrigt i

artiklen oplyste, at Ekstra Bladets journalist herefter blev koblet på telefonen, og at det herefter var Ekstra Bladets journalist, der – mens [Person D] fortsat var på linjen – fortsatte interviewet. Det er dog selvsagt forståeligt, hvis klager under de givne omstændigheder ikke har nogen tydelig erindring herom.

Herudover fremhæver [Person D] også, at han ved andre lejligheder har talt med gidslerne; således både den 3. februar 2013 i en telekonference med blandt andet Shipcrafts officielle forhandler og piraterne, og dagen før løsladelsen, og så på den dag, hvor gidslerne blev frigivet.

Det fremgår klart og eksplicit af artiklerne, at [Person D] ikke personligt var i kontakt med gidslerne, ligesom det fremgår af artiklen, at der var tale om et telefoninterview. [Person D] kan således heller ikke have overgivet de i artiklen nævnte malariapiller til [Person A] personligt. I øvrigt var hverken klager eller piraterne klar over, at Ekstra Bladets journalist var på telefonlinjen, og at der blev talt på dansk. Piraterne vidste således ikke at klager talte med danske journalister. Klager kunne således rent faktisk tale frit.

I relation til artiklen den 1. maj 2013 omkring samme tema, gengives det samlede hændelsesforløb og herunder gengives hændelsesforløbet i forbindelse med interviewet den 29. december 2012, og der henvises for så vidt angår interviewet netop til Ekstra Bladets artikel den 6. januar 2013.

I relation til artiklen den 10. maj 2013 gør det samme sig gældende.

Oplysningerne i Ekstra Bladets artikler er i øvrigt aldeles korrekte.

Kritik overfor nyhedskilderne

Klagers beskyldninger mod Ekstra Bladets freelancejournalist [Person D] og mod [Person B] for at stå i ledtog med piraterne er aldeles udokumenterede, injurierende og usande. Ekstra Bladet har ikke været i ”løbende kontakt” med de ”kriminelle pirater”, ligesom de ikke har ført klager eller andre bag lyset.

I forbindelse med at klagers moder på et tidspunkt var meget frustreret, fordi myndigheder og Shipcraft ikke kunne oplyse om det var sandt, at hendes søn, klager, angiveligt var død, rettede hun henvendelse til Ekstra Bladet.

Ekstra Bladet satte sig herefter for at undersøge rygterne om klager. I den forbindelse kontaktede Ekstra Bladet [Person D], som Ekstra Bladets nyhedschef har kendt i ganske mange år. [Person D] bor i Danmark og er gift med en dansk kvinde. Han er journalist og har arbejdet med dokumentarudsendelser i mange år. Han er desuden opvokset i Somalia og kender den somaliske kultur. Han har tidligere produceret dokumentaren ”*Min Fætter er pirat*” og i forbindelse med arbejdet med denne dokumentar, fik han et indgående kendskab til piratmiljøet og personer, der kender piraterne. Han har endvidere et omfattende netværk i Somalia, og han har kendskab til de forskellige klaner m.v. i Somalia.

Da Ekstra Bladet kontaktede [Person D], befandt han sig i transit i Istanbul lufthavn, da han var på vej til Somalia for at filme en ny dokumentar kaldet ”*Krigerne fra Norden*”, der er produceret af filmselskabet Made in Copenhagen. Der er således intet underligt eller odiøst i, at [Person D] var på vej til eller befandt sig i Somalia. [Person D] er ikke ansat som journalist på Ekstra Bladet.

[Person D] fremskaffede piraternes forhandlingsadresse på grundlag af sine kontakter til og sit kendskab til piratmiljøet, Somalia og de forskellige klaner. [Person D] har overfor Ekstra Bladet afvist at være i familie med piraterne og at han går deres ærinde. I den forbindelse har [Person D] svaret:

”- Det er en absurd tanke at jeg skulle være i familie med gidseltagerne. Jeg kommer fra Majerten klanen som er en subklan af Darood klanen. Gidseltagerne kommer fra klanen Habar Gidir som er en subklan af Hawiye klanen. Ironien er, at hele den somaliske borgerkrig igennem de sidste 20 år har bestået og fortsætter, fordi min klan Majerten og deres klan Habar Gidir kæmper imod hinanden, de er ærkefjender. Selv i hovedstaden Galgayo i regionen Mudug, som er samme region, hvor gidslerne befandt sig, er byen delt strengt op i to dele, den ene del er til Majerten og den anden del er til Habar Gidir. Hvis man går over i den anden del af byen som ikke tilhører sin egen klan, sætter man sit liv på spil. Så at sige at jeg skulle være i familie med piraterne kan ikke være andet end en joke, siger [Person D].”

Endvidere udtaler [Person D] Farab følgende om klagers beskyldninger:

"Hvordan kan man vide at jeg ikke gik i piraternes ærinde og at mit arbejde ikke var farvet af egne interesser?"

Hvis man har haft interesse for piratproblemet igennem de seneste år, vil man også vide at jeg har stået forrest i kampen imod pirateri. Jeg lavede min dokumentar *"Min fætter er Pirat"* for at sætte lys på problemet og fremskaffe mere viden om hvorfor piraterne gør hvad de gør. Netop for at man med mere viden ville være bedre rustet til at bekæmpe pirateri. Hvis man har set min dokumentar, vil man også vide at jeg i filmen forsøger at forhindre min fætter i at blive pirat. Jeg er dertil flere gange blevet brugt som konsulent herhjemme i Danmark mht. information om hvordan man skal bekæmpe pirateri. Ironiske nok var jeg også konsulent m.m. til bogen som Søfartens Ledere henviser til, *Pirat Jagten*. Jeg har dermed længe inden jeg blev blandet ind i gidseltagningen af [Person A] og [Klager] gjort hvad jeg kunne for at sætte lys på pirateriproblemet og bekæmpet piraterne. Jeg har ikke ønsket at få noget som helst ud af denne gidseltagning, ikke engang løn for det forhandlingsarbejde jeg har udført, det eneste jeg har arbejdet for er at gidslerne blev frie, siger [Person D]."

Herudover oplyser Ekstra Bladet, at [Person D] samarbejdede med Shipcraft og Shipcrafts forhandlingsleder, og at Shipcraft under hele forløbet frem til gidslernes frigivelse har været i tæt kontakt med [Person D]. Shipcraft, som er bistået af professionelle forhandlere m.v., har naturligvis undersøgt [Person D]s baggrund og troværdighed. I øvrigt dokumenterer TV 2's udsendelse *"De danske gidsler – Mareridtet i Somalia"* meget klart [Person D]s helt afgørende rolle og betydning for gidselsagens afslutning. Ekstra Bladet henviser herudover til erklæringen fra [Person D].

Endvidere henviser Ekstra Bladet til TV 2's bemærkninger til den klage, som er indgivet mod TV 2 [13-70-00493; Pressenævnet.]

I øvrigt angiver artiklerne den 10. maj 2013 på ingen måde, at gidslerne kunne tale frit. Der er tale om en generel artikel om sagen og [Person D]s rolle. Intetsteds i artiklen den 10. maj 2013 omtales der noget interview med [Person Ø], eller under hvilke omstændigheder, et sådant interview skulle være foregået.

Ekstra Bladet henviser herudover til klagers udtalelser i forbindelse med TV 2's udsendelse *"De danske gidsler – Mareridtet i Somalia"*, på et tidspunkt efter at klager var frigivet, og efter at piraterne havde modtaget løsesummen, hvor klager således ikke var undergivet piraternes indflydelse. Her udtalte klager sig i modstrid med det, han nu påstår i forbindelse med nærværende klage.

Endvidere henviser Ekstra Bladet til følgende udtalelser fra klager til freelancejournalist [Person B] i TV 2's udsendelse:

"Jeg synes, det er godt, at de bringer nyhederne frem – at de viser, hvordan vi bor, hvordan vi har det. Vores situation, så folk kan se realiteterne. Jeg vil bare have at sandheden kommer frem, så vi kan få hjælp."

Lidt senere i samme udsendelse siger [Klager] blandt andet følgende:

"Selvfølgelig siger jeg tak til alle derhjemme, som har prøvet at hjælpe os.

- Jeg ved, at der er mange der har stillet op ved demonstrationer og presset rederiet, siger [Klager].

- Jeg vil sende en hilsen til alle dem, som har bekymret sig om os".

[Person B], som filmede situationen, har bekræftet, at gidslerne ikke var underlagt vold eller trusler eller anden form for tvang, mens han filmede dem, og mens klager talte.

Ekstra Bladet oplyser videre, at overlæge og lægekonsulent i Forsikringsselskabet Europæiske ERV, [Person Y], allerede i juli 2012 vurderede gidslernes situation for Ekstra Bladet, ligesom Ekstra Bladet efter artiklen den 6. januar 2013 drøftede sagen med den amerikanske forsker [Person Z], der på baggrund af interviewet med gidslerne vurderede deres situation. Begge eksperterne konkluderede, at gidslerne led psykisk og fysisk overlast.

Herudover anfører Ekstra Bladet, at klager synes at overse det faktum, at piraterne ifølge [Person D] i januar 2012 og i tiden herefter var interesseret i at fremstille [Person A]s helbred, som bedre end det faktisk var på grund af Shipcrafts krav om dokumentation for [Person A]s helbred, og usikkerheden om hans overlevelse, jf. lægernes udsagn.

For så vidt angår [Person B] kontaktede Ekstra Bladet stifteren af organisationen East African Seefares Assistance Programme, [Person LL], som sagde god for [Person B]. Herudover henviser Ekstra Bladet til [Person B]s bemærkninger til beskyldningerne mod ham, dels som de fremgår i en artikel i Ekstra Bladet den 7. juni 2013, dels i et notat fra [Person B], hvor han fortæller, at han er meget chokeret over [Klager]s påstande.

Ekstra Bladet afviser ligeledes at skulle have betalt piraterne for at få oplysninger. Denne grove beskyldning er usand, injurierende og fremsat mod bedre viden.

Ekstra Bladet afviser derfor klagers anklager om manglende kildekritik.

Forelæggelse

Det er ikke korrekt, at Ekstra Bladet ikke skulle have forsøgt at forelægge sagen for klager. Ekstra Bladet har forsøgt på alle mulige måder at komme i kontakt med klager efter hans frigivelse med henblik på at få et interview med klager, hvor han kunne få lejlighed til at udtale sig, herunder også om de forhold, som nu er omfattet af klagen.

Ekstra Bladet henviser herudover til sin redegørelse, hvoraf det fremgår, at Ekstra Bladets journalister har gjort sig store og omfattende anstrengelser – både direkte og indirekte via familie og venner m.v. over en lang periode for at komme i kontakt med klager. Endvidere henviser Ekstra Bladet til en udskrift af en båndet samtale med Søfartens Ledere, hvori det bekræftes, at klager var bekendt med, at Ekstra Bladet via Facebook havde forsøgt at kontakte ham.

[Klager] har således til stadighed været bekendt med, at Ekstra Bladet ønskede at få et interview med ham, hvilket han har afvist. Klager har i øvrigt på et møde den 3. juni 2013 bekræftet, at klager på Facebook har modtaget og set Ekstra Bladets henvendelser og anmodning om interview med klager. Det er således ikke korrekt, når Søfartens Lederes postulerer, at Ekstra Bladet ikke skulle have forsøgt at forelægge sagen for klager.

Herudover har Ekstra Bladet, efter at have modtaget klagen i nærværende sag, under drøftelser med Søfartens Ledere, gentagne gange tilbudt klager at komme til orde i Ekstra Bladet, det være sig ved et indlæg i Ekstra Bladet eller ved, at han fik lejlighed til at udtrykke sine synspunkter og herunder den kritik, der fremgår af klagen til Pressenævnet, i et interview. Klager har imidlertid heller ikke ønsket dette, ligesom klager ikke har anmodet om et genmæle af Ekstra Bladet.

Krænkelse af privatlivets fred

Ekstra Bladets artikelserie blev påbegyndt på et tidspunkt, hvor gidslerne havde siddet fanget i 536 dage. En lang række andre medier havde omtalt sagen før Ekstra Bladet begyndte at omtale sagen. Der er tale om den alvorligste og længstvarende gidseltagning – 838 dage – i Danmarks nyere historie. Sagen er derudover af væsentlig principiel, samfundsmæssig og offentlig interesse. Pressen kan og skal derfor omtale en sådan sag, og det indebærer også, at pressen informerer offentligheden om gidslernes situation, deres helbred, hvordan gidslerne har det og under hvilke forhold de lever m.v. Det er vigtigt, at der bliver ”sat ansigt” på gidslerne og ord på deres skæbne, så de ikke blot blev omtalt og opfattet som ”gidslerne i Somalia”.

Gidseltagninger i Somalia er et tema, som globalt er af væsentlig samfundsmæssig og offentlig/international interesse. Gidseltagningerne har betydning for den internationale samhandel og skibsfart og har medført omfattende debat om bekæmpelse og retsforfølgning af pirater, om myndighedernes roller og ansvar for gidslerne, om indførelse af eventuel lovgivning vedrørende rederiernes ansvar, om rederiernes ansvar for gidslerne (deres ansatte), om international overvågning med krigsskibe i området,

om spørgsmålet om private bevæbnede vagtværn på skibene og om Somalias økonomiske og sociale problemer. Ekstra Bladet bemærker i den forbindelse, at Danmark samtidig, hvilket også er indgået i debatten, er en af de største økonomiske bidragsydere til det krigshærgede Somalia. Ekstra Bladet har researchet og omtalt disse og en række andre temaer, som er af væsentlig offentlig og samfundsmæssig interesse.

Ekstra Bladets artikelserie har haft fokus på de nævnte generelle problemstillinger og Shipcrafts rolle og ansvar i forløbet. Det er Ekstra Bladets opfattelse, at gidseltagningen kunne være afsluttet ved betaling af piraternes oprindelig første krav, som lød på tre millioner dollars – i stedet endte rederiet med at betale 6,9 millioner dollars; det vil sige mere end det dobbelte for gidslernes frigivelse. Ekstra Bladet havde mistanke om, at gidseltagningen af klager og hans besætning ikke blev prioriteret tilstrækkeligt af rederiet, og at klager ikke fik så megen hjælp/opbakning, som andre gidsler, der havde været i en tilsvarende situation. I så fald ville det være et problem for Danmark som søfartsnation. Danske søfolk skal kunne stole på deres rederier og organisationer, og de skal kunne have tillid til, at rederierne m.fl. ved en eventuel kidnapning vil gøre deres yderste for at sørge for deres løsladelse hurtigst muligt. Rederiet Shipcraft blev den 30. april 2013 ekskluderet af Rederiforeningen, fordi rederiet ikke havde gjort hvad de kunne og skulle for at få frigivet klager og hans besætning, og fordi de ikke havde vist hverken evne eller vilje til at gennemføre forhandlingerne om gidslernes frigivelse og sørge for deres frigivelse.

Først og fremmest drejer det sig dog om de konkrete menneskeskæbner – gidslerne, de har krav på at samfundet og deres arbejdsgivere gør, hvad der er menneskeligt muligt for hurtigst muligt at få dem hjem i live. Hvis dette ikke sker, er der tale om et utilgiveligt svigt, særligt i en situation, hvor gidslernes liv og førlighed står på spil. Også derfor kan og skal pressen omtale og forfølge en sag som den foreliggende.

Baggrunden for at Ekstra Bladet begyndte at omtale sagen, var, at forhandlingerne ifølge Ekstra Bladets kilder ikke rykkede sig ud af stedet. Der blev således ikke fremsat et eneste bekræftet tilbud i perioden fra den 14. februar 2012 til den 1. september 2012. Herudover blev klager og hans besætning i sommeren 2012 sat på listen over langtidsgidsler af en af verdens førende antipirat-organisationer, Oceans Beyond Piracy, idet organisationen samtidig understregede, at det var vigtigt at bevare fokus på gidslerne i pressen, så de ikke blev glemt og så rederiet ikke fik det indtryk, at omverdenen havde mistet interessen for gidslerne. Samtidig havde Søfartens Ledere allerede et år forinden – den 29. juni politianmeldt Shipcraft. Politianmeldelsen blev udvidet den 23. november 2011. Anmeldelserne blev omtalt i en række landsdækkende medier og på Søfartens Lederes hjemmeside.

Formålet med artiklerne har således været at råbe det ansvarlige rederi, myndighederne, politikerne og organisationer op samt fastholde rederiets moralske, økonomiske og juridiske ansvar for løsladelsen af deres ansatte. Samtidig har formålet været at forhindre, at gidslerne blev glemt og at sørge for at klager og hans besætning ikke blev overladt til deres egen skæbne. Ekstra Bladet har desuden været talerør for gidslernes pårørende, som ellers ikke fik nogen opmærksomhed i medierne, og Ekstra Bladet har med artiklerne bevaret offentlighedens fokus og opmærksomhed på, at der skulle handles seriøst og hurtigt, fordi gidslernes liv og helbred stod på spil. Endelig har Ekstra Bladets formål været at skabe offentlig og politisk debat om en gidselsag, som i forhold til alle andre tilsvarende gidselsager i Somalia, var kørt af sporet.

Ekstra Bladet har på forsiden af Ekstra Bladet den 1. maj 2013 vist et billede af klager, hvor han sidder stille og roligt og fuldt påklædt ved siden af [Person A]. Heri er der intet krænkende. Billederne har fokus på klagers og [Person A]s ansigter, ikke andet. Artiklerne den 1. maj 2013 indeholder i øvrigt ingen billeder af klager.

Ekstra Bladet har ikke offentliggjort billeder af klager i private eller intime situationer. Der er ingen billeder af klager, hvor han bliver udsat for vold, har skader, er syg eller bliver udsat for mishandling eller nedværdigende behandling.

Ekstra Bladet bemærker, at bladet gik ind i sagen i december 2012, efter at der i de somaliske medier gik rygter om, at klager var død. De offentliggjorte billeder dokumenterer, at klager ikke var død, og at klager fremtrådte så rask som det under de givne omstændigheder kunne forventes. Billederne dokumenterer, at de offentliggjorte rygter om klagers død var urigtige, og billederne er således væsentlige og relevante.

Ekstra Bladet fastholder herudover, at Ekstra Bladets omtale vedrører en sag, som er af så væsentlig samfundsmæssig og offentlig interesse, at Ekstra Bladets offentliggørelse af billederne, har været berettiget, rimelig og relevant, som led i Ekstra Bladets dækning af sagen og formidling af oplysninger til offentligheden, jf. Den Europæiske Menneskeretskonventions artikel 10.

Omtale af overvejelser omkring selvmord

Ekstra Bladet har på intet tidspunkt skrevet, at klager skulle overveje selvmord eller lignende.

Det citat der klages over, kommer ikke fra klager, men derimod fra [Person A]. Citatet er i øvrigt korrekt.

Ekstra Bladet valgte at informere offentligheden herom, så offentligheden blev bekendt med sagens alvor, og at sagen efter mere end to års gidseltagning drejede sig om liv eller død for et af gidslerne.

Hensyn til gidslerne og deres pårørende

Ekstra Bladet har kun været i kontakt med klager to gange i forbindelser med den påklagede artikelserie. Første interview fandt sted i sommeren 2012, mens det andet interview fandt sted i december 2012. Ved begge interviews vidste piraterne ikke på forhånd, at klager skulle tale med Ekstra Bladet eller journalister. Piraterne troede, at gidslerne skulle tale med pårørende, henholdsvis en humanitær organisation. Først da Ekstra Bladet talte på dansk med klager og [Person A], forklarede Ekstra Bladet sammenhængen for disse. Det er derfor ikke korrekt, når klager oplyser, at Ekstra Bladet havde anmeldt sit interview eller på forhånd havde præsenteret sig som journalister.

Piraterne har derfor ikke haft anledning til, eller mulighed for at udøve vold med den begrundelse, at gidslerne skulle tale med Ekstra Bladet.

Ekstra Bladet beklager ethvert psykisk eller fysisk overgreb mod klager, men sådanne overgreb er piraternes – ikke Ekstra Bladets – ansvar.

Ekstra Bladet er ikke enig med klager, når denne giver udtryk for, at han ville have foretrukket, at medierne ikke omtalte sagen. Det er heller ikke korrekt, at de pårørende skulle være uenige i, at Ekstra Bladet omtalte sagen, eller at alle eksperter anbefalede at fortie sagen i medierne. Ekstra Bladet har fuld opbakning hos klagers nærmeste pårørende – rent faktisk har familien flere gange appelleret til Ekstra Bladet om at fortsætte omtalen af sagen.

Ekstra Bladet har således løbende haft tæt kontakt med klagers pårørende og familie i Chile samt klagers to barndomsveninder. Klagers familie har udtrykt frustration over Shipcrafts manglende vilje og evne til at få løsladt gidslerne, og de har støttet, at Ekstra Bladet satte fokus på sagen. De pårørende i form af klagers mor og søster m.fl. har således udtrykt opbakning til Ekstra Bladets omtale, og været enige i, at Ekstra Bladet valgte at holde fokus på gidslerne, og at fastholde rederiets ansvar for, at gidslerne blev løsladt. Ekstra Bladet har på intet tidspunkt modtaget klager eller indsigelser fra klagers pårørende. Ekstra Bladet henviser herudover til sin redegørelse om kontakten til de pårørende i form af klagers mor og søster.

På den baggrund afviste Ekstra Bladet at standse artikelserien, da [Person EE] henvendte sig til Ekstra Bladet i 2012 med en anmodning om at få standset artikelserien i Ekstra Bladet; blandt andet fordi [Person EE] selv tidligere havde brugt og udtalt sig til medierne, og fordi klagers mor og søster inderligt bad Ekstra Bladet om at fortsætte med at skrive om sagen. [Person FF] er i øvrigt også selv gået til medierne og offentligheden.

Herudover har en række eksperter understreget vigtigheden af at omtale sagen, så gidslerne ikke blev glemt, og så rederiet, der i sidste ende skulle betale løsesummen, var klar over, at offentligheden krævede en løsning og ville forfølge kravet om, at rederiet skulle leve op til sit økonomiske og moralske ansvar overfor gidslerne.

Under alle omstændigheder omtalte Ekstra Bladet sagen, som den var, hvilket er sket efter en nøje afvejning af de modsatrettede hensyn i sagen. For Ekstra Bladet har det været afgørende, at gidselsagen, da Ekstra Bladet begyndte at omtale denne, havde været i 536 dage, uden at der var sket noget. Efter alle bekræftede oplysninger, var forhandlingerne gået i stå, og der var en betydelig mistillid mellem piraterne og Shipcrafts forhandler.

Ekstra Bladet gør i den forbindelse samtidig opmærksom på, at Søfartens Ledere allerede i 2011 anmeldte Shipcraft til politiet for overtrædelse af straffeloven og manglende varetægelse af gidslernes interesse, og at Søfartens Ledere i 2011 offentliggjorde denne kritik, som de på forskellig vis har gentaget gang på gang i medierne, formentlig som led i en bevidst pressestrategi. Ligeledes havde rederiforeningen ekskluderet Shipcraft på grund af manglende vilje og evne til at hjælpe gidslerne.

Ekstra Bladet havde derfor valget mellem fortsat at tie eller at sætte offentlig fokus på en tragisk sag. Da intet tydede på, at tavshed havde gavnet gidslerne sag, valgte Ekstra Bladet at omtale denne, da Ekstra Bladet anså det som sin pligt at informere offentligheden om sagen, og i denne forbindelse sætte fokus på rederiets ansvar for, at deres ansatte efter mere end 536 dages fangenskab blev løsladt og ikke glemt.

Ekstra Bladet er ikke tilhænger af en pressepolitik, der efter 536 dage fortier mistanken om et rederis mulige økonomiske spekulationer i at slippe billigst muligt, når gidslernes liv og helbred stod på spil. Ekstra Bladet har ikke, som det påstås, deponeret sin redaktionsret. Hvis noget medie har fastholdt en kritisk stillingtagen til sagen og rederiets ansvar for denne, er det Ekstra Bladet.

For så vidt de gennemførte demonstrationer i Danmark vedrørende klager og [Person A]s manglende frigivelse, er de gennemført på privat initiativ, herunder fra borgere på Ærø. Klagers pårørende bakkede i øvrigt op om demonstrationerne.

For så vidt angår de bragte billeder, er der ingen billeder, der viser klager i nogen ydmygende situation, medmindre selv det faktum, at klager var i gidslernes varetægt, er ydmygende, hvilket i forvejen var almindelig kendt. De billeder Ekstra Bladet har anvendt var i forvejen offentliggjort.

Andres tillid må ikke misbruges

[Klager] har indgivet klagen, fordi Ekstra Bladet har omtalt gidselsagen. Samtidig har klagers egen organisation siden 2011 løbende udtalt sin kritik mod Shipcraft i medierne for ikke at gøre nok – for manglende handlekraft og seriøsitet.

Klagen rejser det principielle spørgsmål, om pressen fremover skal kunne omtale gidselsager overhovedet. Enhver omtale af en hvilken som helst gidselsag vil per definition kunne hævdes at være i gidseltagerens interesse. Ved enhver videregivelse af oplysninger om gidslernes situation kan det hævdes, at pressen går gidseltagerens ærinde, at pressens oplysninger er ufuldstændige, er iscenesat eller er dikteret af gidseltagerne osv.

Ekstra Bladet finder i øvrigt, at klagers kritik er baseret på den lidt naive præmis, at piraterne ikke selv skulle være i stand til at offentliggøre udtalelser fra gidslerne, billeder af gidslerne (af en helt anden kaliber end de i Ekstra Bladet offentliggjorte), filmoptagelser, trusler, appeller fra gidslerne osv. på Internettet og i andre medier, hvis de ville dette. Piraterne råder både over telefon, GPS, Internet, telefax osv. I den forbindelse oplyser Ekstra Bladet, at piraterne for eksempel har lagt videoklip, og optagelser af gidslerne ud på YouTube. Disse billeder er offentliggjort af en lang række medier i Danmark.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Jytte Scharling, Inger Bach, Lene Sarup og John Meinert Jacobsen.

Om klagen generelt

Klagen angår, om Ekstra Bladet har tilsidesat god presseskik ved sin omtale – med Ekstra Bladets egne ord kampagne – vedrørende gidseltagningen ud for Somalias kyst af seks søfolk, heriblandt [Klager].

Gidseltagningen varede i 838 dage, hvor gidslerne blev holdt fangne i Somalia, og ophørte først efter betalingen af en løsesum.

Pressenævnet finder, at kapringen af M/S Leopard og dens besætning i Somalia og frigivelsen af gidslerne har en klar og meget væsentlig samfundsmæssig interesse, der kan begrunde omtalen af gidselsagen, både under gidseltagningen og efterfølgende, da gidslerne var blevet frigivet. Nævnet finder i den forbindelse, at såvel hensynet til ytringsfriheden som hensynet til gidslerne må have en særlig stor vægt ved omtale af sagen.

Ved afvejningen af på den ene side de væsentlige hensyn til den offentlige interesse, der var forbundet med sagen, og på den anden side hensynet til [Klager]s person, må det bl.a. indgå, om hensynet til den enkelte – og den krænkelse denne måtte blive udsat for – må vige for det overordnede formål at sikre gidslernes frigivelse. Ved denne vurdering påhviler det efter nævnets opfattelse massemediet at godtgøre, at omtalen i den skete form vil kunne medvirke til, at gidseltagningen bringes til ophør.

Sådan som sagen er oplyst for Pressenævnet, har nævnet ikke mulighed for at vurdere, om Ekstra Bladets omtale og adfærd har gavnet frigivelsen, eller om omtalen har skadet [Klager], herunder har medført en forlængelse af gidseltagningen. Ekstra Bladet har således ikke godtgjort, at kampagnen har medvirket til at bringe gidseltagningen til ophør eller har fremskyndet frigivelsen. Vurderingen af Ekstra Bladets omtale og adfærd må ske i lyset heraf.

Indledende bemærkninger

Pressenævnet bemærker indledningsvis, at spørgsmål om, hvorvidt forhold er injurierende, eller hvorvidt straffelovens § 264d er overtrådt, henhører under domstolene og falder uden for nævnets kompetence. Disse forhold behandles derfor ikke.

Pressenævnet bemærker herudover, at [Person A] ikke har indgivet klage til Pressenævnet i forbindelse med Ekstra Bladets kampagne, artikler m.v. Nævnet behandler derfor alene den klage, der er indgivet af [Klager] i relation til ham, uanset at [Person A] ses nævnt i store dele af den påklagede kampagne/de påklagede artikler m.v. Der henvises i den forbindelse til Pressenævnets formalitetskendelse i sagen af 24. september 2013. Dette gør sig også gældende i relation til de fire øvrige gidsler, i det omfang disse er nævnt i det påklagede materiale.

Pressenævnet bemærker endvidere, at de vejledende regler for god presseskik blev justeret den 22. maj 2013. Da det, der er klaget over – artikler, kampagne og bannere – er fra før den 22. maj 2013, behandles sagen ud fra de vejledende regler for god presseskik, sådan som reglerne var udformet før den 22. maj 2013.

Pressenævnet bemærker samtidig, at det følger af princippet om mediernes redigeringsfrihed, at en redaktør har ret til at forestå redigeringen af artikler m.v., herunder som udgangspunkt beslutte, hvad redaktøren vil bringe i sit medie.

Om de enkelte klagepunkter

Korrekte meddelelser

De presseetiske regler

Det følger af de vejledende regler for god presseskik, at det er massemediernes opgave at bringe korrekt og hurtig information. Så langt det er muligt, bør det kontrolleres, om de oplysninger, der gives, er korrekte. Kritik bør udvises over for nyhedskilderne, i særdeleshed når disses udsagn kan være farvet af personlig interesse eller skadevoldende hensigt. Oplysninger, som kan være skadelige, krænkende eller

virke agtelsesforringende for nogen, skal efterprøves i særlig grad, inden de bringes, først og fremmest ved forelæggelse for den pågældende. Det følger af punkterne A.1 – A.3.

Pressenævnets vurdering

Korrekt information

Parterne har overfor Pressenævnet afgivet modstridende oplysninger om, hvorvidt [Person D] interviewede klager i slutningen af december 2012. På grund af de begrænsede muligheder for at føre bevis for Pressenævnet, har nævnet ikke mulighed for at afgøre, hvorvidt det er korrekt eller ikke korrekt, at [Person D] interviewede klager, som angivet i Ekstra Bladets artikel ”JEG DØR HER – JEG KAN IKKE MERE” den 6. januar 2013 på siderne 4-5 og som gengivet i artiklen ”JEG FIK DEM TIL AT SNAKKE SAMMEN IGEN” i Ekstra Bladet den 1. maj 2013 på siderne 8-9 samt til dels som gengivet i artiklen ”DE GLEMTE GIDSLER” i Ekstra Bladet den 10. maj 2013 på siderne 24-25.

Pressenævnet lægger imidlertid til grund, sådan som sagen er oplyst for nævnet, at klager telefonisk på et ikke nærmere oplyst tidspunkt forud for artiklen den 6. januar 2013 af en journalist blev udspurgt om gidslernes tilstand og forholdene for gidslerne i lejren, og at dette fandt sted, mens [Klager] blev holdt som gidsel i Somalia, og havde været det i knapt to år, og at denne telefonsamtale/dette interview dannede baggrunden for artiklen i Ekstra Bladet den 6. januar 2013.

Pressenævnet finder, at gengivelsen af forholdene i artiklen for så vidt angår [Klager]s forhold i gidsellejren, først og fremmest er baseret på telefonsamtalen med [Klager].

Nævnet finder videre, at Ekstra Bladet, hverken i artiklen den 6. januar 2013 eller i de efterfølgende artikler, der henviser til det omhandlede interview, på tydelig vis har angivet under hvilke forhold, telefonsamtalen fandt sted, og særligt, hvilken betydning dette eventuelt kunne have for indholdet af de bragte oplysninger fra [Klager]. Nævnet lægger i den forbindelse vægt på, at udtalelserne fra klager i artiklen den 6. januar 2013 gengives som faktum efter en underrubrik med følgende indhold: ” – Vi har det ad helvede til, vi er alle sammen syge, siger [Klager]”, og at den del af artiklen, der citerede [Klager], startede med at gengive følgende citat fra [Klager], da han blev spurgt, om han snakkede af egen fri vilje: ”Jo, jeg snakker frivilligt”, uden at læseren samtidig gøres opmærksom på, at dette citat ikke nødvendigvis var udtryk for et korrekt svar fra [Klager], henset til at han på tidspunktet for sin udtalelse var fanget som gidsel og havde været det i knapt to år og ikke vidste, om eller hvornår han ville blive frigivet.

Herudover blev interviewet med [Klager] den 6. januar 2013 bragt i sammenhæng med artiklen ”[PERSON A] SKAL INDLÆGGES”, hvor den angivne journalist blandt andet oplyser ”- Jeg gav mine malariapiller til ham [...]”, hvilket indikerer, at journalisten havde været i umiddelbar forbindelse med gidslet [Person A], der i artiklen ses interviewet umiddelbart efter [Klager], hvilket ikke var korrekt.

Det forhold, at der samtidig i forhold til artiklen den 6. januar 2013 i en lille faktaboks øverst på modsatte side af de refererede citater fra [Klager] blev oplyst, at journalisten ikke fysisk så gidslerne under interviewet, eller at bladet i en lederartikel samme dag på side 7 kommenterede de omhandlede telefonsamtaler med blandt andet følgende sætninger: ”For naturligvis har piraterne også en interesse i at udstille [Klager] og [Person A]s pinsler. Men pinslerne er jo ikke noget, der bliver opfundet til lejligheden. Livet som gidsel er et helvede, og hvis offentligheden glemmer det, ender det med, at [Klager] og [Person A] dør”, ændrer ikke herved.

Pressenævnet finder på denne baggrund, at Ekstra Bladet ikke i tilstrækkelig grad har informeret sine læsere korrekt om de vilkår, der var gældende for [Klager] i forbindelse med de bragte citater.

Kritik over for nyhedskilderne

Klager har anført, at Ekstra Bladet ikke på tilstrækkelig vis har godtgjort, at avisen har udøvet fornøden kildekritik i forbindelse med brugen af de to freelancejournalister med somalisk baggrund.

Sådan som sagen er oplyst for Pressenævnet, kan nævnet ikke tage stilling til, om Ekstra Bladet har udvist tilstrækkelig kildekritik over for de to omhandlede freelancejournalister. Nævnet kan heller ikke tage stilling til, hvorvidt det forhold, at en journalist opsøger piraterne og deres gidsler og foretager de omhandlede interviews, har skadet [Klager], herunder medført en forlængelse af gidselperioden eller lignende.

Pressenævnet finder herefter ikke grundlag for at udtale kritik af Ekstra Bladet vedrørende dette forhold.

Forelæggelse

[Klager] har klaget over Ekstra Bladets manglende forelæggelse af oplysninger for ham efter frigivelsen af gidslerne.

[Klager] blev frigivet den 30. april 2013 efter mere end to års fangenskab.

Ekstra Bladet fortsatte sin kampagne og bragte herefter en række artikler fra den 1. maj 2013 og frem til i hvert fald den 19. maj 2013 om gidseltagningen af bl.a. klager, hvor klagers forhold eller billeder af klager fremgik.

Ekstra Bladet oplyser, at avisen gentagne gange forsøgte at forelægge de oplysninger, der efter den 30. april 2013 blev bragt i Ekstra Bladet, for [Klager] efter dennes frigivelse.

Det fremgår umiddelbart af Ekstra Bladets udaterede oversigt over forsøg på at komme i kontakt med [Klager], at Ekstra Bladet først den 22. maj 2013 gjorde [Klager] personligt opmærksom på, at de ønskede at tale med ham, og at udenrigsministeriet allerede den 7. maj 2013 udsendte en meddelelse på vegne af gidslerne om, at søfolkene bad om ro og fred, hvilken meddelelse Ekstra Bladet ses at have refereret i en artikel på ekstrabladet.dk den 7. maj 2013.

Pressenævnet finder, at der i de omhandlede artikler i perioden efter klagers frigivelse og frem til i hvert fald den 19. maj 2013 var tale om en række oplysninger i artiklerne i Ekstra Bladet omkring gidselsagen, som kunne være krænkende eller virke agtelsesforringende for [Klager]. Disse oplysninger burde derfor have været efterprøvet ved at forelægge dem for [Klager] efter dennes frigivelse, og inden artiklerne med de tilhørende billeder blev bragt. Nævnet finder i den forbindelse, at der ikke er noget i artiklerne, herunder kapitlerne omkring gidselsagens forløb, der ikke kunne have afventet forelæggelsen for [Klager].

Pressenævnet finder derved, at Ekstra Bladet ikke har efterprøvet oplysningerne i tilstrækkelig grad.

Det forhold, at Ekstra Bladet i øvrigt har forsøgt at kontakte [Klager] via dennes mor, søster eller en tidligere barndomsveninde, ændrer ikke herved. Ekstra Bladet har således ikke – henset til den e-mail Ekstra Bladet havde modtaget fra bl.a. klagers ægtefælle den 7. juni 2012 – sikret sig, at de førnævnte personer kunne repræsentere klager eller på anden måde kunne træde i stedet for en direkte kontakt til klager. Grundlaget for de omhandlede artikler var af en så speciel og særlig alvorlig karakter, at Ekstra Bladet burde have afventet at forelæggelse kunne ske for [Klager] selv eller dennes eventuelle repræsentant, når [Klager]s forhold havde "normaliseret sig" efter frigivelsen.

Ligeledes ændrer det forhold, at Ekstra Bladet efterfølgende har tilbudt [Klager] at komme til orde i et nyt interview, ikke herved.

Adfærd i strid med god presseskik

De presseetiske regler

Det følger videre af de vejledende regler for god presseskik, at meddelelser, der kan krænke privatlivets fred, skal undgås, medmindre klar almen interesse kræver offentlig omtale. Det enkelte menneske har krav på beskyttelse af sin personlige anseelse. Selvmord eller selvmordsforsøg bør ikke omtales, medmindre klar almen interesse kræver eller begrundes offentlig omtale, og i så fald bør omtalen være så skånsom som mulig. Ofre for forbrydelser eller ulykker skal vises det størst mulige hensyn. Det samme gælder vidner og pårørende til de implicerede. Ved indsamling og formidling af billedmateriale, skal der vises

hensynsfuldhed og takt. Andres tillid må ikke misbruges. Der bør vises særligt hensyn over for personer som ikke kan ventes at være klar over virkningerne af deres udtalelser. Andres følelser, uvidenhed eller svigtende herredømme bør ikke misbruges. Det følger af punkterne B.1 – B.3 og B. 5.

Pressenævnets vurdering

Omtale af selvmordsovervejelser

Klager har klaget over Ekstra Bladets omtale af en anden persons selvmordsovervejelser (Ekstra Bladets artikel den 6. januar 2013 på side 5), mens klager og hans besætning blev holdt som gidsler i lejren i Somalia. Denne person ses ikke at have klaget til Pressenævnet.

Nævnet behandler herefter ikke klagen over dette punkt.

Det forhold, at oplysningen er bragt i forlængelse af private oplysninger om klager, ændrer ikke herved.

Krænkelse af privatlivets fred og hensynet til ofre for forbrydelser

Som nævnt ovenfor finder Pressenævnet, at kapringen af M/S Leopard og dens besætning i Somalia og frigivelsen af gidslerne havde en klar almen samfundsmæssig interesse, der kunne begrunde omtalen af gidselsagen, både mens kapringen fandt sted, og efterfølgende, da gidslerne var blevet frigivet. Nævnet finder i den forbindelse, at såvel hensynet til ytringsfriheden som hensynet til gidslerne må have en særlig stor vægt ved omtale af sagen.

Ekstra Bladet har fra 1. juli 2012 og frem til i hvert fald den 19. maj 2013 løbende – og i perioder dagligt – omtalt gidselstagningen af bl.a. klager, og har løbende gengivet billeder i den trykte udgave, herunder billeder af klager, mens denne var tilfangetaget. I den forbindelse har Ekstra Bladet flere gange gengivet meget personlige oplysninger omkring [Klager]s ophold som gidsel i lejren i Somalia, herunder blandt andet oplysninger om vold og tortur mod ham og hans psykiske og fysiske helbredstilstand. Herudover har mange af artiklerne under kampagnen drejet sig om rederiet Shipcraft, der ejede skibet M/S Leopard, og rederiets ageren i forbindelse med gidseltagningen.

Nævnet finder, at omtalen af sagen kunne være sket uden at gengive de meget personlige og private forhold omkring [Klager]. Herudover finder nævnet, at brugen af de mange billeder af [Klager] i den trykte udgave ikke var nødvendig for at bringe omtalen af gidselsagen. Gengivelsen af oplysningerne og de mange bragte billeder af [Klager], i en situation, hvor der ikke var givet et gyldigt samtykke hertil af [Klager], og hvor [Klager] var gidsel, findes derfor ikke berettiget. Det bemærkes herved, at Ekstra Bladet som nævnt ikke har godtgjort, at kampagnen har medvirket positivt til gidslernes frigivelse.

For så vidt angår de bragte billeder, der indgår i klagen, skal nævnet bemærke, at der dels er tale om stærkt visuelle og meget private billeder af klager under hans fangenskab, dels er tale om mange mindre (ens) billeder af klager også taget under fangenskabet. Sidstnævnte billeder blev stort set dagligt igennem hele den mere end 10 måneder lange kampagne bragt på forsiden af den trykte udgave af Ekstra Bladet. Pressenævnet finder, at disse billeder er en sådan karakter, at de ikke burde være bragt i det meget voldsomme omfang. Dette gælder uanset, at billederne, efter det af Ekstra Bladet oplyste, i forvejen var offentliggjort.

Nævnet skal videre bemærke, at et gyldigt samtykke til offentlig gengivelse af de meget følsomme personlige oplysninger og af billederne ikke kunne gives under fangenskabet. Dette gælder selvom [Klager] måtte have givet sit samtykke i forbindelse med interviews. Kun hvis samtykket efterfølgende – da fangenskabet var ophørt og gidslets situation var blevet ”normaliseret” – utvivlsomt var blevet bekræftet, ville det være gyldigt.

Nævnet finder således, at omtalen af gidselsagen ud fra de meget følsomme personlige oplysninger om klager og de mange viste billeder af klager, samt det banner, som Ekstra Bladet hængte op på Rådhuspladsen, på tidspunkter hvor klager stadig blev holdt som gidsel, ikke burde være sket. Pressenævnet vurderer, at der er tale om en meget eksponerende – og unødvendig – omtale af særdeles indgribende forhold for klager og sammenholder med at et gyldigt samtykke ikke kunne indhentes fra [Klager].

Nævnet finder herudover, at omtalen af gidselsagen efter at klager var blevet frigivet, ud fra de meget følsomme personlige oplysninger om klager og de viste billeder af klager, samt det banner, som Ekstra Bladet hængte op på Rådhuspladsen dagen efter, at klager var blevet frigivet, alene burde være sket, hvis [Klager] havde meddelt sit samtykke hertil. Der var også på dette tidspunkt tale om en meget eksponerende – og unødvendig – omtale af særdeles indgribende forhold for klager. Nævnet lægger også vægt på, at omtalen for en dels vedkommende skete på et tidspunkt, hvor Ekstra Bladet, efter det oplyste, via Udenrigsministeriets meddelelse den 7. maj 2013 var blevet gjort bekendt med, at de frigivne gidsler, herunder klager, anmodede om ro og fred.

Pressenævnet finder derved, at Ekstra Bladet ikke har beskyttet [Klager]s personlige anseelse i tilstrækkelig grad og har udvist manglende hensynsfuldhed og takt over for [Klager] i forbindelse med kampagnen og dens artikler, billeder og bannere.

Pressenævnet finder på denne baggrund, sådan som sagen er oplyst for nævnet, at Ekstra Bladet, såvel i den trykte udgave som på ekstrabladet.dk, ikke har sikret sig, så langt det var muligt, at alle de bragte meddelelser, der hidrørte fra [Klager] var retvisende, jf. de vejledende regler for god presseskik, punkterne A.1 og A.3, jf. ovenfor, ligesom Ekstra Bladet, såvel i den trykte udgave som på ekstrabladet.dk og på de to outdoorbannere, ikke findes at have udvist en adfærd over for [Klager] i overensstemmelse med god presseskik, jf. de vejledende regler for god presseskik, punkterne B.1, B.3 og B.5, jf. ovenfor.

Pressenævnet udtaler herefter *alvorlig kritik* af Ekstra Bladet. Det sker under hensyn til de ovennævnte forhold sammenholdt med sagens helt særlige karakter og den meget lange og meget synlige kampagne, som Ekstra Bladet førte i mere end 10 måneder. Her blev [Klager] gentagne gange omtalt samtidig med, at der i meget stort omfang blev bragt billeder af [Klager] i den trykte udgave, herunder næsten dagligt mindre billeder af [Klager] sammen med hans fornavn på forsiden. Tilsvarende skete på to store bannere, der blev hængt op i en uge hver på Rådhuspladsen midt i København.

I medfør af medieansvarslovens § 49 pålægger Pressenævnet herefter under hensyn til omfanget af omtalen den ansvarshavende redaktør af Ekstra Bladet og ekstrabladet.dk at offentliggøre følgende:

På forsiden:

[Skal sættes op som forsidehistorie; dvs. hele siden bortset fra højrespalten og en smal bund.

Der skal henvises til side 2 eller 4. X'et erstattes med det faktiske sidenummer. Overskrifterne, der henvises til, er overskrifter bragt på Ekstra Bladet under kampagnen.]

[Trompet – størrelsesmæssigt svarende til overskriften *Gidsler i 535 dage* som blev bragt på forsiden af Ekstra Bladet den 1. juli 2012]

Gidselsagen

[Rubrik – størrelsesmæssigt svarende til overskriften *Skal [Klager] og [Person A] Rådne op i Somalia* som blev bragt på forsiden af Ekstra Bladet den 1. juli 2012]

Alvorlig kritik af Ekstra Bladet

[underrubrik – størrelsesmæssigt svarende til overskriften *Gidsler i 535 dage* som blev bragt på forsiden af Ekstra Bladet den 1. juli 2012]

Se Pressenævnets kritik på side x

På ”spisesedlen”:

[Skal fylde mindst 2/3 del af spisesedlen]

[Rubrik]

Alvorlig kritik af Ekstra Bladet i gidselsagen

[Underrubrik]

Læs Pressenævnets afgørelse

Inde i avisen, på side 2 eller side 4. Teksten skal opsættes på samme måde som på side 4 i Ekstra Bladet den 6. januar 2013:

[Trompet]

Alvorlig kritik fra Pressenævnet i gidselsagen

[Rubrik]

Ekstra Bladet begik fejl

[Brødtekst]

Pressenævnet har givet Ekstra Bladet alvorlig kritik for en kampagne, som Ekstra Bladet førte gennem mere end ti måneder

Sagen drejede sig om seks søfolk, der blev taget som gidsler ud for Somalias kyst og holdt fanget i Somalia i over to år. En af dem var kaptajnen.

Gidslerne blev frigivet i maj. Derefter klagede kaptajnen over Ekstra Bladets dækning. Han føler både sin integritet og sit privatliv groft krænket ved at blive udstillet på en ydmygende måde.

Ekstra Bladet bragte blandt andet en række fotos af gidslerne optaget under fangenskabet.

Ekstra Bladet bragte også et telefoninterview uden at gøre klart opmærksom på, at kaptajnen ikke kunne udtale sig frit, fordi han var gidsel og omgivet af bevæbnede vagter.

Nævnet udtaler i den forbindelse om god presseskik, at et gidsel ikke kan give et gyldigt samtykke til gengivelse af følsomme personlige oplysninger og billeder under fangenskabet. Et samtykke vil kun være gyldigt, hvis det bekræftes efter, at fangenskabet er ophørt og gidslets situation ”normaliseret”.

Da kaptajnen blev frigivet, fortsatte Ekstra Bladet med at skrive om kaptajnen uden at få hans samtykke, før artiklerne blev bragt.

Pressenævnet finder, at Ekstra Bladet kunne have skrevet om sagen uden at fortælle meget personlige og private ting om kaptajnen og uden næsten dagligt at bringe billeder af ham som gidsel og med hans navn på.

Pressenævnet finder det også unødvendigt og krænkende for kaptajnen at hænge store bannere op på Københavns Rådhusplads med hans navn og foto.

Alt i alt har Ekstra Bladet ikke gjort tilstrækkelig for at beskytte den tilfangetagne kaptajn, ligesom Ekstra Bladet ikke har sikret sig, at alle oplysninger i forbindelse med kampagnen var rigtige.

Derfor udtaler Pressenævnet alvorlig kritik af Ekstra Bladet.

Hele kendelsen kan læses på www.pressenaevnet.dk”

På eb.dk i 7 dage

[I en firkant (ude til højre på computerversionen, lige under hovedhistorien på smartphonen)]

I firkanten skal der stå:

Alvorlig kritik i gidselsagen

- Læs Pressenævnets afgørelse her

Teksten skal linke til en tekst svarende til teksten på side to eller fire i avisen.

Desuden skal artiklerne i gidselsagen – i det omfang artiklerne stadig bringes på hjemmesiden – hvor kaptajnens navn er nævnt, i perioden 1. juli 2012 til 19. maj 2013, have påsat følgende tekst:

Alvorlig kritik i gidselsagen

- Læs Pressenævnets afgørelse her

Derudover skal der være et link til Pressenævnets kendelse.

Afgjort den 11. december 2013